POŠTARINA
PLAĆENA
U GOTOVU

SELJACI IZ VRLIKE

OBITELJ

BROJ 23-24. 16. LIPNJA 1935.

JOVELU ADEPE:

GRANA JORGOVANA

(Nastavak)

KRONIKA VELIKIH I MALIH

4.

Nedjeljni izlet na Sljeme organizovala je Nada i Željka. Svaka je morala oduševiti svoju obitelj i natjerati ih, da nitko ne ostane kod kuće. Mladi su bez daljnjega pristali. Njima uvijek dobro dođu slični prijedlozi! No sa starijima nije baš tako glatko išlo. U svakoj se obitelji našla opozicija: kod Nade je to bio njezin tata, a kod Željke njezina mama. Nadin je tata spomenuo nekoliko puta svoje slabe noge, no junačkoj navali ostalih ubrzo je popustio. Teže je bilo savladati Željkinu majku. Ona je pričala o strminama, daljinama, vjetru, eventualnoj kiši, prehladi i svemu, što je već u vezi s time, kad neko hoće da se izvuče... U stvari je bila debljina, koje su se bojali i Nadin tata i Željkina majka! Znali su oni, da će teško dovući do vrha svojih osamdeset i osam kilograma! A s mladima nije šala! Ne zadovoljavaju se oni sa Šestinama ili s Kraljičinim Zdencem! Ako se ne popnu na „piramidu", čini im se, kao da i nisu bili na Sljemenu!

Te nedjelje nije bilo ni vjetra ni kiše. Sunce je zarana pozlatilo grad i upalilo u kapljicama rose šarenu iskricu. Nada je dugo gledala s prozora te iskrice na granama svoga jorgovana, jer je dugo morala čekati, dok se opremila njezina družina. Da nije banula Željka sa svojom četom, Bog zna, kako bi se dugo još vukli po kući!

„No, hvala Bogu! Sad možemo krenuti!" uzdahnula je Nada zaključavši vrtna vrata. Kad je pogledala niz ulicu, vidjela je, kako ih Milivoj na uglu čeka i maše štapom. No nije bio sam, pratio ga je stari njegov drug Ljubomir. Kad ga je Nada prepoznala, malko se nakašljala i značajno pogledala Željku. On je naime bio dugogodišnja Željkina „simpatija". Češće je zalazio k njezinima, a Nadi je bio u nekom dalekom rodu. Govorkalo se čak i o nekim zarukama, koje bi naskoro imale da nastupe. No to se govorkalo za njima, a u njihovoj prisutnosti o tome je svatko šutio.

Željka se malko zažarila u licu i oborila duge svoje trepavice, kao da je nešto skrivila. Nada ju je htjela staviti u još veću nepriliku, pa je glasno upita:

„No, Željko, što si se zarumenjela? Ta tek što smo krenuli!" Pored toga je još i zakašljala. A njezin kašalj prihvatiše i svi ostali.

„Ako tako nastavite, ja ću se vratiti!" namrgodi se Željka. No ta njezina zlovolja nije trajala ni do ugla, gdje su Milivoj i Ljubomir čekali. Prvi je k njima do ugla stigao Ranko i prvo mu je bilo pitanje:

„Ti si, Milivoju, sigurno nešto zaboravio!"

„Što?" upita Milivoj.

„Čokoladu!"

Milivoj se prigne i reče:

„Zavuci ruku u desni džep na ruksaku... valjda ćeš ipak štogod naći!"

Naravno, da je našao! Nije dospio niti zahvaliti, jer je morao požuriti, da dijeli s ostalim mališima, koji su se nalazili u njegovu društvu. On je uopće bio voda te male skupinice, koja je uvijek jurila ispred svih ostalih i svaki se čas zaustavljala zbog cvijeća ili prepiraka ili da pitaju štogod tatu ili mamu...

Ostali su se grupirali na razne načine. Stariji muškarci skupa, mamice opet skupa. One su imale da dugo pričaju. Nada, Željka, Milivoj i Ljubomir sačinjavali su posebnu skupinu, kojoj se nije baš žurilo. Ponekad su zaostajali čak i iza Željkine majke. No to se događalo samo, dok se nisu počeli uspinjati uz brdo. Jer je tada Željkina majka morala svaki čas postajkivati, da uhvati zraka i da obriše znoj sa čela.

Svaka je skupina imala svoj predmet razgovora. Nada je svojoj skupini narinula razgovor o knjigama. Započela je s „Gogom", jer je znala, da će se o njemu njezim Milivoj raspričati. A ona je rado slušala, kad on priča, i radovala se, kad su drugi mogli čuti njegova mudra razlaganja. No doskora je skočila na djela Sigrid Undsetove. Tu je postao razgovor vrlo živahan, jer se čak i Željka, koja inače malo čita, pohvalila:

„Od nje sam pročitala roman: Proljeće! Vrlo mi se sviđa! Samo sam se strašno srdila na Axela."

Kad im je i toga razgovora bilo dosta, počeli su Nada i Milivoj razlagati svoje planove za budućnost. Samo da već jednom dođe taj dekret za namještenje!... Željka i Ljubomir su se češće za tog razgovora pogledali, kao da se pitaju: Hoćemo li i mi ovako udesiti budućnost ili možda drukčije?

Na putu je bilo i šale i smijeha. Na Kraljičinu Zdencu su se odmorili i okrijepili. A sa vrha „piramide" razgledali su čitavu okolicu. Divan je bio pogled na Zagorje i Posavinu! Ranko je tvrdio, da vidi baku Ivanu Bogdanićku na prozoru. Svi su mu se smijali, a on je tražio i Željkinu baku, no nije mu nikako uspijevalo da je nađe.

Odmah iza ručka Ranko je izvukao „Malu Mladost" i tjerao Milivoja, da mu priča priče. Nada je tati tisnula u ruke „Hrvatsku Prosvjetu", mami „Obitelj", a Željkinoj mami „Našu Gospu Lurdsku". Za čas je zavladala tišina, jer su se svi zadubili u čitanje. Samo Nada nije ovoga puta čitala. Imala je mnogo toga da priča Milivoju, a Željka je s Ljubomirom rado slušala njezino pričanje.

(Nastavit će se.)

SVAKO DOBRO DIJETE TREBA DA PRIMA „MALU MLADOST"!

ZANIMLJIVOSTI

JE LI VAM POZNATO?

1. Ko je bio Juraj Dobrila?
2. Gdje je Normandija?
3. Kad se počela graditi stolna crkva u Parizu „Notre-Dame"?
4. Ko je bio Saadi?
5. Kad je živio Solon?
6. Kad je umro Mark Twain?
7. Gdje je Kalkuta?

ODGOVORI NA PITANJA IZ BR. 22.

1. Sodoma je bio talijanski slikar, koji se s pravim imenom zvao Gianantonio Bozzi.
2. „Filozof" je grčka riječ, a znači „ljubitelj mudrosti."
3. Rubens, slavni nizozemski slikar, živio je od g. 1577. do g. 1640.
4. Ruhr utječe u rijeku Rajnu.
5. Samojedi su sjeverni narod, a boje su žute.
6. Saturn je bio rimsko mitološko božanstvo. Saturn je sada ime šestog planeta u našem sunčanom sustavu.
7. „Kršljav" je dobro pisana riječ, premda je mnogi redovito pišu „kržljav".

***

U sovjetskoj Rusiji časopisi se štampaju u 60 jezika, a knjige u 80 jezika. Boljševici su svijesni, što znači štampa, pa nastoje, da svaki i najmanji narod ima list na svom jeziku.

Naredni svjetski euharistijski kongres održat će se g. 1937. u Manili, glavnom gradu Filipinskih otoka. Manila ima 320.000 stanovnika, a Filipinski otoci oko 13 milijuna, od kojih su 9 milijuna katolici.

Ptice selice. Neke ptice selice prelete svaku godinu do 7000 kilometara dugi put od sjevera k jugu.

Najviše oluja na svijetu pojavljuje se na otoku Javi. Oko sjevernog i južnog pola za oluje se skoro ni ne zna.

NAŠIM PRETPLATNICIMA

Naš se list od svog početka odlikovao tim, što je rano i točno izlazio. Međutim u posljednje doba nastale su u tiskari takve tehničke zapreke, radi kojih je list počeo kasnije izlaziti te katkad i zakašnjavati. Uza sve nastojanje našeg uredništva, da se postigne prijašnje rano i točno izlaženje, nije to uspjelo, te nam sad ne preostaje drugo, nego da to provedemo drugim načinom, koji će uspostaviti staro ravnovjesje u izlaženju. Radi toga izdajemo ovaj broj kao dvobroj, a slijedeći broj izlazi već za tjedan dana, ali tako, da će pretplatnicima biti odaslan već u utorak prije nedjelje, koja je u datumu označena. Tim zapravo ćemo postići to, da će svi pretplatnici dobiti „Obitelj" svakog tjedna već nekoliko dana prije nedjelje, pa će ona biti opet kao i prije najraniji hrvatski tjednik na zadovoljstvo svih svojih čitatelja, koje molimo, da ovu obavijest dobrohotno uvaže.

UREDNIŠTVO I UPRAVA „OBITELJI"

27247

OBITELJ ILUSTROVANI TJEDNIK

U ZAGREBU 16. LIPNJA 1935

HRVATSKO SVETIŠTE U JERUSALEMU

IZ DNEVNIKA JEDNOG HODOČASNIKA

U Jerusalemu 1. lipnja 1931.

Evo me s prvim hrvatskim hodočašćem u svetome gradu, koji je vidio najveću tragediju svijeta: smrt Sina Božjega za spasenje svijeta. Još pravo ni ne pojmim, da sam zbilja ovdje. Ali jest, bio sam malo prije na Golgoti, na kojoj je Krist visio na križu, bio sam na mjestu svetoga Groba Njegova, nad kojim nijema crkva, čuvarica najsvetijega mjesta svijeta, raskriljuje svoje lukove, što bi, da progovore, znali mnogošta pričati i o Hrvatu fra Bonifaciju Dubrovčaninu, obnovitelju ove jerusalemske svetinje nad svetinjama.

Prvo smo hrvatsko hodočašće, koje je došlo, da u ime sviju Hrvata katolika izvrši poklonstvo na svetim mjestima Spasiteljeve domovine. Ali hrvatskih je hodočašćnika i prije dolazilo amo. Nesamo onih, o kojima kazuju noviji naši putopisci-hodočasnici u posljednjih četrdesetak godina, nego i drugih davno prije kroz sva stoljeća tamo od doba narodnih vladara hrvatskih, pa sve do danas. Kakve tragove ostaviše ovdje? Što smo mi Hrvati do danas uopće bili Svetoj Zemlji i što smo joj dali?...

U Jerusalemu 2. lipnja 1931.

...Od hrama Božjega Groba prvo nas je lutanje jerusalemsko dovelo k mjestu hrama Salamonova, kojemu je slavu i sjaj zamijenila Omarova džamija. Koliko je tu blještavilo prema mrkoj jednostavnosti hrama Božjega Groba! Ali kolika je tu opet pustoš, mrtvilo i beživotna praznina prema onom, što dušu obuzima u golgotskom hramu!...

Čudno, kako me je tu kod Omarove mošeje saletjela jedna misao: s ovim je mjestom vezan spomen na najvećeg Hrvata, koji je dosad proslavio Svetu Zemlju i svoj narod u njoj. A ipak tko za to uopće zna? Tko se i od nas hodočasnika toga danas tu sjetio? Koliko nas Hrvata uopće zna, da imademo blaženika, koji je tu u Jerusalemu poginuo mučeničkom smrću? Pa i ime tog našeg mučenika bl. Nikole Taveliča, Šibenčanina, gdje se kada spominje?

...Došao je ovamo u Jerusalem u ono doba, kad su Turci pobjedom na Kosovu g. 1389. zadali sudbonosan udarac slavenskim narodima na Balkanu i kad je Hrvatska nakon tri stoljeća opet dobila makar samo na kratko vrijeme vladara narodne krvi u bosanskom kralju Stjepanu Tvrtku I., koji se g. 1390. prozvao i kraljem Hrvatske i Dalmacije. Baš tada se Šibenčaninu fra Nikoli Taveliću, revnom misionaru, koji se već istakao u radu protiv bogumilstva u Bosni, ispunila želja, da dođe u Svetu Zemlju te da tu postane Kristov misionar među muhamedanskim Saracenima.

»Znate li, oče Stanislave, koliko je vremena naš bl. Nikola Tavelić bio u Jerusalemu?« pitao sam danas našeg vođu i tumača, jerusalemskog franjevca, rodom Poljaka.

»Pa to biste vi trebali bolje da znate nego ja, kad je bio vaš zemljak,« odgovori mi on sa smiješkom.

»Ne bi li se moglo tu negdje u arkivu jerusalemskog franjevačkog samostana nešto o tom naći?«

»Ne bi, jer je stari franjevački arkiv prigodom požara samostana u 18. stoljeću sav izgorio, ukoliko nije već za predašnjih progona bio uništen.«

Tako eto nisam mogo ustanoviti, koliko je zapravo vremena bl. Nikola Tavelić proveo u Jerusalemu. Koliko sam dosad o njem čitao, zapamtio sam, da se spominje samo to, kako je došavši u Svetu Zemlju obišao sveta mjesta, a onda se dao marljivo na učenje arapskog jezika. Pa kad je naučio tim jezikom jerusalemskog pučanstva govoriti, došao je amo k Omarovoj džamiji, da tu Muhamedovim sljedbenicima propovijeda o Kristu. Htio je ući i u samu džamiju, ali mu ne dadoše, nego ga odvedoše jerusalemskom kadiji. Rezultat je bio njegova mučenička smrt. Na kojem ga samo mjestu u Jerusalemu ono ubiše i spališe? Tko da to ustanovi!...

U Betlehemu 3. lipnja.

...Koliko intimnije djeluje ovo sveto mjesto rođenja Isusova prema bučnosti i veličajnosti grada smrti Njegove!

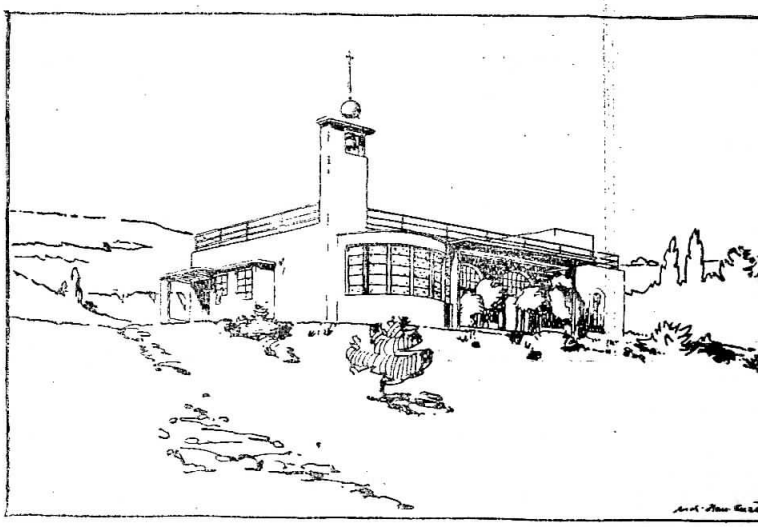

Slika desno:
PRVA SLAVENSKA KATOLIČKA CRKVA U JERUSALEMU
Podižu je Česi na obronku Maslinske gore te će u njoj biti hrvatski oltar bl. Nikole Taveliča Hrvata, jedinog slavenskog mučenika jerusalemskog

... U crkvi rođenja Spasiteljeva pokazaše nam lijepo prijestolje, koje su češki katolici poklonili za jerusalemskog patrijarku, kad dolazi u Betlehem, da obavlja svečane funkcije. To je njihov narodni dar Betlehemu.

... Osim špilje rođenja Isusova dojmila me se najjače špilja sv. Jeronima, u kojoj je taj naš dalmatinski Svetac proveo 34 godine života. Zar ne bi trebalo, da tu špilju, koja je dosta zanemarena, mi Hrvati uredimo kao svoje betlehemsko u neku ruku narodno svetište? ...

U Jerusalemu 3. lipnja.

... U bazilici smrti Majke Božje na Sionu, koja nas je sve oduševila, zadržali smo se dulje u kripti. Veliko je zanimanje u nama pobudila zamisao njena uređenja. U sredini je oltar, koji simbolizira mjesto smrti Bl. Djevice Marije. Oko oltara vise divna, umjetnički izrađena kandila, dar čeških katolika. Unaokolo kripte će biti postavljeno šest drugih oltara, od kojih će svaki biti posvećen dvojici apostola, pa će tako svi zajedno simbolizirati, kako su kod smrti Majke Spasiteljeve svi apostoli bili okupljeni oko Nje. A te oltare imadu da podignu razni narodi, koji osobitim načinom štuju Gospu kao svoju posebnu nebesku zaštitnicu i Kraljicu. Prvi i jedini oltar postaviše tu dosad Madžari sv. Filipu i Jakovu, a u apsidi nalaze se iznad oltara bogato izrađeni mozaici s likom Majke Božje i natpisom: Regina Hungariae (Kraljica Ugarske). Takve oltare obećali su dosada tu još podići Francuzi, Španjolci i Austrijanci. Dva su mješta još nezauzeta.

»Hajdmo ta dva mjesta ispuniti mi Hrvati i Poljaci!« reče preuzvišeni nadbiskup Rodić meni i Poljaku svećeniku Novaku, koji se pridružio našem hodočašću.

TREĆE HRVATSKO HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

bit će velik kulturni događaj za sve nas Hrvate, jer će za tog hodočašća biti blagoslovljen

hrvatski oltar bl. Nikole Tavelića,

jerusalemskog mučenika, Hrvata-franjevca iz Šibenika. Taj oltar podižu svojim prinosima Hrvati katolici iz sviju naših krajeva, te je to **prvo naše narodno svetište u Svetoj Zemlji.** — Zato treba, da se ovom tako važnom hodočašću pridruži što veći broj hodočasnika iz sviju naših krajeva, da uzveličaju to naše narodno slavlje u Jerusalemu.

Odlazak iz Zagreba 12. srpnja, povratak 8. kolovoza

Pohodit će se i Grčka i Egipat, a

Zadržavanje u Svetoj Zemlji 15 dana

Cijena za I. raz. 9500 Din, za II. raz. 7800 Din a samo za nekoliko mjesta III. razreda 6500 Din

Prijave prima do 15. lipnja

UPRAVA „OBITELJI"

Divna misao! Mi Hrvati štujemo Gospu kao Kraljicu Hrvata, a Poljaci kao Kraljicu Poljske, pa bismo to tu divno manifestirali. Kad smo se dakle izašavši iz bazilike našli na okupu kod osvježenja u salonu sionskog benediktinskog samostana, uzeo je riječ preuzvišeni nadbiskup Rodić:

»Braćo hodočasnici! Vidjeli ste eto u ovoj krasnoj bazilici, kako se mnogi narodi natječu, da tu podignu svoje narodne zavjetne oltare. A kaže mi eto o. Stanislav, da ćemo na takvo natjecanje, kojim pojedini narodi nastoje ostvariti koji kutić u raznim crkvama po Svetoj Zemlji kao svoje narodno svetište, naići po svoj Spasiteljevoj domovini. Mislim, da ni mi Hrvati ne bismo smjeli zaostati. I zato predlažem, da evo odmah osnujemo odbor, koji će odsad voditi brigu, da i mi Hrvati po uzoru drugih naroda ostvarimo koju svoju svetinju u Jerusalemu i Svetoj Zemlji uopće. Eto oci benediktinci spremni su nam ustupiti mjesto za jedan oltar u ovoj svojoj bazilici, ako smognemo toliko novaca ...«

»Madžarski je oltar stajao oko četvrt milijuna dinara,« javi se prečasni Panić.

»Dakako mnogo se tu traži,« nastavi preuzvišeni nadbiskup. »Ali kad drugi mogu, možemo i mi. A što i kako, to prepustimo odboru, u koji neka uđu velečasni don Bartul Ganza i dr Josip Andrić i kojemu i ja obećajem najužu suradnju. A budući da za svaki rad treba da bude neka centrala, odakle se on razvija, neka sjedište rada za ovu svetu stvar bude kod našeg Društva sv. Jeronima u Zagrebu, iz kojega je poteklo i ostvarenje ovog našeg hodočašća. Našem dru Andriću povjeravamo evo, neka provede ovu našu odluku ...«

Prijedlog preuzvišenog nadbiskupa s velikim je oduševljenjem prihvaćen. Odmah sam nastupio svoju novu dužnost, te su na licu mjesta hodočasnici odmah pridonijeli prve svoje prinose za budući jerusalemski hrvatski oltar ...

U Jerusalemu 5. lipnja.

... U vrtu Getsemani, koji smo jutros pohodili, spomenuo sam se, kako se ove godine navršilo ravno 250 godina, kako su to sveto mjesto hrvatski plemići Pavao, Antun i Jakov Brankovići iz Bosne poklonili franjevcima. Oni su naime te godine došli u Svetu Zemlju kao hodočasnici te su tom prilikom ovo mjesto, na kojem je Isus proveo posljednje svoje časove prije muke svoje, kupili od Turaka i poklonili franjevačkim čuvarima Svete Zemlje. Tako eto povijest bilježi zasluge Hrvata za ovo sveto mjesto, samo što se na to nažalost zaboravlja ...

U novoj bazilici getsemanskoj vidjesmo opet natjecanje raznih naroda u uzveličavanju toga svetišta. Glavni oltar podigoše Belgijanci, a divni mozaički izrađeni svodovi darovi su Španjolaca, Francuza, Engleza, Nijemaca, Amerikanca, Meksikanaca, Čileanaca, Brazilijanaca i drugih. Tri oltarne slike u sve tri lađe izradio je Madžar slikar Mario Barberis ...

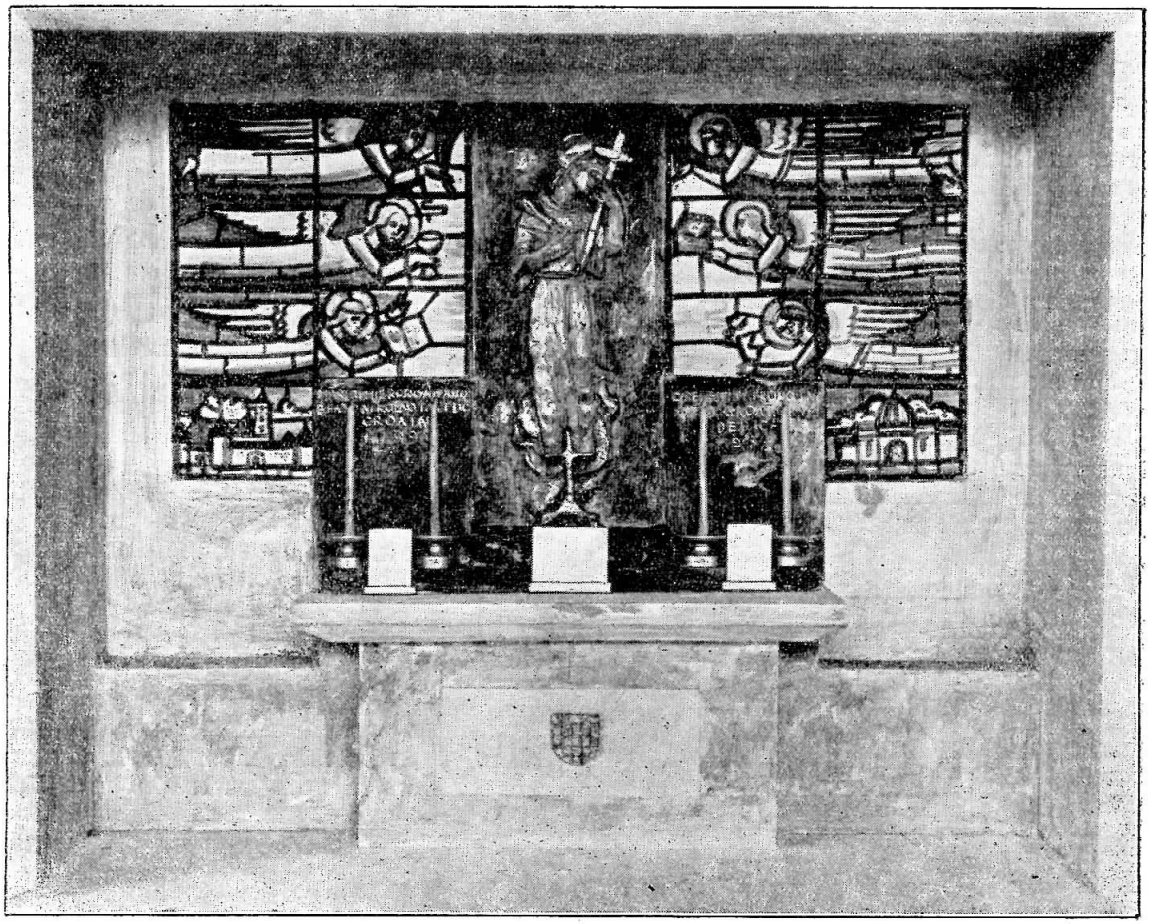

OLTAR BL. NIKOLE TAVELIĆA, HRVATA, JERUSALEMSKOG MUČENIKA, PODIŽU HRVATI U JERUSALEMU! U sredini duboki relijef Blaženikov iz bronce. Lijevo i desno mozaički prozori sa likovima anđela, koji simboliziraju apoteozu Blaženikovu. U donjim uglovima prozora slika stare zagrebačke katedrale s lijeve strane i katedrale iz Šibenika, rodnog mjesta Blaženikova, s druge strane. Na oltaru su tamne mramorne ploče s posvetom s jedne i druge strane, zatim 4 svijećnjaka, 3 kanonske ploče i raspelo. Oltarni stol je iz mramora, a u sredini hrvatski grb. Oltar je umjetničko djelo kipara Ive Kerdića

Isti dan po podne.

... Posjetili smo nas nekolicina s preuzvišenim nadbiskupom Rodićem gostinjac Svete Obitelji, zavod, na koji imadu pravo katolici iz Čehoslovačke, Austrije, Madžarske i Jugoslavije. Samo što se za prava nas Hrvata katolika na taj zavod nitko dosad ne brine...

U zavodu je krasna kapelica. U njoj su slike ili bar natpisi u čast raznih svetaca s područja onih naroda, koji imadu prava na ovaj zavod. Tako je tu i natpis o sv. Jeronimu te o bl. Nikoli Taveliću, o kojem eto tu prvi put nađoh zapisani spomen u Jerusalemu. Ali zar je dosta, da tu postoji samo takav pusti natpis? Ne bi li trebalo, da mi Hrvati tog svog jerusalemskog Blaženika u ovom svetom gradu mučeničke smrti njegove dostojnije prodičimo? Ne bi li trebalo prvo, što ćemo u Svetoj Zemlji nastojati ostvariti, da bude oltar u čast tom hrvatskom Blaženiku?

U Nazaretu 8. lipnja.

... Uz crkvu Navještenja Marijina, koja će se, kako vele, doskora rušiti, da na njenu mjestu bude sagrađena najveća i najveličanstvenija crkva, što uopće postoji u Svetoj Zemlji, nalazi se crkva sv. Josipa na mjestu, na kojem je sveti Othranitelj Isusov imao svoju radionicu. U toj crkvi me se najvećma dojmilo to, što su u njoj glavni oltar podigli češki katolici. Tako eto Česi i u Nazaretu i u Jerusalemu i u Betlehemu imadu već ponešto, što postaviše svojim troškom. A mi Hrvati?...

U Zagrebu 11. lipnja 1931.

Započela je akcija za hrvatski oltar u Jerusalemu. Objave o tom iznio sam u jeronimskim časopisima. Tko daruje bar 10 dinara, dobiva na spomen sličicu s cvijetom iz Svete Zemlje, blagoslovljenim na grobu Spasiteljevu. Donio sam toga dosta iz Svete Zemlje, a danas mi stiže i poštom poveća pošiljka. I darovi pomalo pritječu. Imam mnogo nade, da ćemo do g. 1935., stote godišnjice hrvatskog preporoda, već moći nešto svoga u Svetoj Zemlji ostvariti.

13. kolovoza 1931.

Preuzvišeni nadbiskup Rodić rekao mi je, da je i hrvatski metropolita preuzvišeni nadbiskup dr Antun Bauer privolio, da primi pokroviteljstvo nad našom akcijom za gradnju oltara u Svetoj Zemlji. Bog će dati, da ta akcija urodi potpunim uspjehom!

7. srpnja 1933.

... Kipar Kerdić načinio je nacrt za hrvatski oltar u sionskoj bazilici u Jerusalemu. Taj nacrt šaljem s ovogodišnjim našim hodočasnicima u Jerusalem, da sionski benediktinci izjave o njem svoje mišljenje. Poteškoća je, što bez mozaika proračun iznosi toliko, da treba sabrati do dvjesta tisuća dinara ...

31. srpnja 1933.

Vratili su se naši hodočasnici iz Svete Zemlje. Pošao sam im do Zidanog Mosta ususret. Na licu im se čita sreća i zadovoljstvo nad onim, što su doživjeli ...

Po listu, koji su mi donijeli od sionskih benediktinaca, vidim, da oni inzistiraju na mozaicima iznad oltara, a to znači, da treba novaca mnogo više, nego što traži Kerdićev proračun. Ni za de-

STARAC S PELJEŠCA
Antun K. iz Dekovića prede kudjelju

set godina toliko ne ćemo možda sabrati. Pa zar da dotle čekamo na ostvarenje jednog svog svetišta u Svetoj Zemlji?

5. srpnja 1934.

U Zagreb je stigao Msgr. Antun Bartoš, glavni propagator akcije za Svetu Zemlju u Čehoslovačkoj. Sav oduševljen mi je pričao, da češki katolici kane u najskorije vrijeme sagraditi crkvu i samostan u Jerusalemu. To će biti prva slavenska katolička crkva u Svetoj Zemlji uopće. Već se radi o kupnji zemljišta za tu gradnju ...

21. studenoga 1934.

Msgr Bartoš mi iz Brna piše, da je zemljište za gradnju češke crkve u Jerusalemu kupljeno. Nalazi se na obronku Maslinske gore sjevernije od vrta Getsemani. S gradnjom će biti brzo započeto tako, da sve bude gotovo do ljeta 1935., pa da onda, kada dođu češki hodočasnici, bude obavljena posveta. Poziva i nas Hrvate, da u tom njihovu svetištu i mi sudjelujemo. Nije li to prigoda, da ostvarimo prvi hrvatski oltar u Jerusalemu?

10. prosinca.

Česi se izjavljuju spremnima, da u svojoj jerusalemskoj crkvi, u kojoj su prvotno kanili postaviti samo jedan oltar, rezerviraju posebno mjesto za još jedan oltar, koji bismo tu mi Hrvati postavili ...

Početkom veljače 1935.

Iznio sam preuzvišenom nadbiskupu Rodiću kao pokretaču naše akcije za jerusalemski oltar plan, da u češkoj novoj jerusalemskoj crkvi podignemo oltar hrvatskom mučeniku bl. Nikoli Taveliću. Tako bi u toj jedinoj slavenskoj katoličkoj crkvi u Svetoj Zemlji bio izložen štovanju jedini slavenski jerusalemski mučenik.

»Ideja je krasna,« rekao mi je preuzvišeni nadbiskup, »i ja je odobravam.«

Početkom svibnja.

Kipar Kerdić načinio je prema točnim nacrtima prostora, koji nam je rezerviran u češkoj jerusalemskoj crkvi za naš hrvatski oltar, model oltara bl. Nikole Tavelića. Još će neke pojedinosti, što se tiče relijefa Blaženikova i prozora s jedne i druge strane, biti promijenjene. Pristupamo dakle k ostvarenju tog oltara ozbiljno i odlučno.

21. svibnja.

Danas sam preuzvišenom hrvatskom metropoliti dru Antunu Baueru podnio izvještaj o gradnji jerusalemskog oltara bl. Nikole Tavelića sa slikom modela. Preuzvišeni je sve sa zanimanjem saslušao, a onda podigao ruku na blagoslov i rekao:

»Odobravam i blagoslivam to lijepo djelo!«

22. svibnja.

Sastao sam se u Splitu s don Bartulom Ganzom te smo kao članovi u Jerusalemu izabranog odbora definitivno raspravili sve potankosti o gradnji prvog hrvatskog oltara u Svetoj Zemlji.

4. lipnja.

Danas je u štampi izašla prva objava o našem jerusalemskom oltaru. Relief bl. Nikole Tavelića, za koji kažu svi, da će možda biti najuspjelije Kerdićevo religiozno umjetničko djelo, već se lijeva (bit će iz bronce). Ovog mjeseca će cijeli oltar biti gotov. Sad samo da se nađu još plemenite hrvatske duše, koje će svojim prinosima potpomoći, da se za ovu svetu stvar skupi još onaj ostatak, koji nam još manjka, da svi troškovi budu namireni. Bog će dati, da se jave svi, koji pojme, koliko ovim krasnim djelom činimo nesamo na slavu Božju u Spasiteljevoj domovini, nego i na čast imenu hrvatskom pred cijelim kulturnim svijetom ...

DR JOSIP ANDRIĆ

ROMAN — Napisao NIKOLAJ S. LJESKOV — Preveo JOSIP CVRTILA — Ilustrovao KAMILO RUŽIČKA *(Nastavak)*

DVANAESTA GLAVA

Put sam natrag prevalio s izografom Sevastijanom brzo i stignuvši noću do gradnji zatekli smo tu sve srećno. Pozdravivši se sa svojima mi smo se odmah javili i Englezu Jakovu Jakovljeviću. Taj, kako je bio radoznao, zainteresovao se da odmah vidi izografa. Sve mu gleda na ruke i slegne ramenima. To je učinio stoga, što su ruke u Sevastijana bile goleme poput grabalja i crne, kao što je i on sam bio garav poput Ciganina. Jakov Jakovljević reče:

»Udivljen sam, braco, kako ti možeš slikati takvim rukama?«

A Sevastijan odgovori:

»A zašto ne? Po čemu se čine moje ruke nepodesnima?«

»Pa ti«, kaže, »ne možeš njima izvesti nešto sitna.«

Onaj upita:

»Zašto?«

»Pa zato, što ne dopušta gipkost sastava prstiju.«

A Sevastijan kaže:

»To su trice! Zar mogu moji prsti bilo ma što dopustiti ili ne dopustiti? Ja sam im gospodin. A oni su moje sluge i slušaju me.«

Englez se nasmiješi:

»To znači,« reče, »da ćeš nam ti zamijeniti zapečaćenog Anđela?«

»Zašto ne bih?« odgovori. »Nijesam od onih majstora, koji se boje djela, već se djelo mene boji. Tako ću zamijeniti, da ne ćete razlikovati od pravoga.«

»Lijepo,« rekao je Jakov Jakovljević. »Mi ćemo se bez oklijevanja postarati, da dobijemo pravu ikonu. A ti meni sad odmah, da me uvjeriš, dokaži svoju umjetnost. Naslikaj mojoj ženi ikonu po drevnom ruskom načinu. I takvu, da joj se svidi.«

»Kakvu po imenu?«

»A ja ti toga«, reče, »ne znam. Što znaš, to i naslikaj. Svejedno je to, samo neka se svidi.«

Sevastijan razmisli pa upita:

»A što vaša supruga u Boga moli najviše?«

»Ne znam,« odgovori, »druže moj! Ne znam, što moli. No ja mislim, vjerojatnije od svega, za djecu moli, da bi joj postala čestitim ljudima.«

Sevastijan opet promisli pa odgovori:

»Lijepo! Pogodit ću i za taj ukus.«

»Kako ćeš pogoditi?«

»Tako ću izraditi, da će vaša žena rado promatrati. I za njen će molitveni duh biti blago i prijatno.«

Englez odredio, neka mu dadu sve udobnosti kod njega u potkrovnici. Ali Sevastijan nije počeo raditi tamo, već je sjeo kod prozorčića na čardaku više glavne sobe Luke Kirilova. I počeo je svojom akcijom.

I nije li, gospodari moji, načinio, što nijesmo ni zamisliti mogli! Kako se djelo odnosilo na djecu, mi smo mislili, da će načiniti Romana čudotvorca, kojemu se mole radi neplodnosti. Ili pogubljenje mladenaca u Jerusolimu, što svagda materama, koje su izgubile čeda, biva prijatno, jer tamo plače s njima Rahela, i ne može se utješiti. Ali je mudri taj izograf shvatio, da Engleskinja ima djecu te da ona molitvu toči ne, da joj se daruju, već da se opravdaju svojom moralnošću. Uzeo je i naslikao nešto sasvim drugo, što je još više odgovaralo njenim ciljevima. Izabrao je on za to staru neveliku daščicu pedljanicu, to jest u veličini od jednoga ručnog pedlja, i počeo je na njoj talentstvovati. Prije svega je, razumije se, načinio podlogu tvrdim kazanskim alabastrom tako, da je podloga postala glatka i tvrda poput slonove kosti. Potom je razdijeli na četiri ravna mjesta. U svakom je označio posebnu malu ikonu. I još ih je umanjio time, što je načinio na ulju obrube zlatom. Počeo je zatim slikati. Na prvom je prostoru naslikao rođenje Ivana Preteče, osam figura i novorođeno dijete i palače. U drugom — rođenje presvete Vladičice Bogorodice, šest figura, novorođeno dijete i palače. U trećem — Spasiteljevo prečisto rođenje, i staju i jasle, pa također Vladičicu i Josipa te sveta Tri Kralja, koji se klanjaju, i staricu Solomiju, i stoku svake vrste: volove, koze i magarce, i pticu suhih nogu, zabranjenu Židovima. Potonja se slika kao znak, da se ovo dogodilo ne po židovstvu, već po Božanstvu, što je sve stvorilo. A u četvrtom je odjelku rođenje Nikolaja Ugodnika. I opet su tu i sveti ugodnik u djetinstvu, i palače, i mnogi sveci. I kakav li je tu bio smisao! Moglo se pred sobom vidjeti odgojitelje tako dobre

PUT SAM NATRAG PREVALIO S IZOGRAFOM SEVASTJANOM

djece. I kakva li umjetnost! Sve su figurice rastom poput bačenke, a vidi se sva njihova živahnost i kretanje. U Bogorodičinom rođenju na primjer sveta Ana, kako je u grčkom izvorniku označeno, leži na logu. Pred njom stoje djevojke s timpanima. Jedne drže darove, druge suncokret, a neke svijeće. Neka žena pridržava svetu Anu pod leđima. Joakim gleda u gornje palače. Starica umiva svetu Bogorodicu u kupelji do pojasa. Po strani djevica lijeva vodu iz posude u kupelj. Sve su palače razređene šestarom. Gornja je zelenkasta, a niža ružičasta. I u toj nižoj palači sjedi Joakim s Anom na prijestolju, i Ana drži Presvetu Bogorodicu. A naokolo među palačama kameni stupovi, vrata izrezbarena, a ograda bijela i žućkasta. Divno, divno je Sevastijan sve to izradio! I u presitnom je svakom liku svu bogovidnost izrazio. A natpis je naslikao slici »Dobročadie« i donio je Englezima. Ti pogledali, stali ispitivati, ali ruke na stranu! Nikada, vele, nijesu očekivali takve fantazije i o tako sitnom malkoskopskom (mikroskopskom) slikanju ni čuli nijesu. I štoviše gledaju u malkoskop (mikroskop), pa ne nalaze nikakve pogreške. Dali su oni Sevastijanu dvjesta rubalja i kazali:

»Možeš li ti sitnije još izraditi?«

Sevastijan odgovori:

»Mogu.«

»Tada mi nakopiraj«, reče, »u prsten ženin portret.«

Ali Sevastjan kaže:

»Ne, toga ja nikako ne mogu.«

»A radi čega?«

»Pa stoga,« reče, »jer prvo, ja te umjetnosti nijesam prokušao; a drugo, ja ne mogu za što takva svoje umjetnosti poniziti, da ne bi osuda otaca pala na me.«

»Kakva je to budalaština?«

»Nikako nije,« odgovori. »Nije to budalaština. U nas je od otaca iz blagih vremena određeno i u patrijarhinoj listini potvrđeno: ašće ubo, ko se odlučio na takvo sveto djelo, kao što je slikanje ikona, neka takav izograf uzorna života ništa ne slika, osim svetih ikona.«

Jakov Jakovljević reče:

»A dadem li ti za to pet stotina rubalja?«

»Ma da i pet stotina tisuća obećate, svejedno je, ostat će kod vas.«

Jod proti skleroze,
brom i fosfate za živce,
magnezij za žuč i jetra,
mangan za krv,
kalij za bubrege,
kalcij proti upala i katara,
sumpor proti reume,
teške metale za protoplazmu i žlijezde,
litij proti mokraćne kiseline,
ugljičnu kiselinu za srce i hormone,
alkalije proti kiseline želuca,
sve te i još mnoge druge ljekovite minerale proti stvaranja kamenaca, grčeva itd. ima u sebi od svih mineralnih voda cijele Jugoslavije samo čuvena

RADENSKA!

Zato je tako dobra, pitka i zdrava!

Englezu zasjalo lice i šaleći se reče ženi:

»Kako ti se to sviđa? On slikanje tvoga lica smatra poniženjem.« A sam joj engleski prišapne: »Oh,« veli, »gut karakter.« I na koncu samo reče: »Gledajte, brace! Sad ćemo prionuti, da sve, što treba, svršimo. A kod vas, vidim, za sve opstoje svoja pravila, da ništa ne bi bilo propušteno ili zaboravljeno štogod, te bi moglo sve omesti.«

Mi odgovaramo, da ne predviđamo ništa takvo.

»No tada gledajte,« reče, »ja počinjem. I on otputova k vladici s prošnjom, da želi radi zavjeta pozlatiti rizu na zapečaćenom Anđelu i ukrasiti mu vijenac. Vladika njemu ni ovo: niti mu odbija, niti privoljuje. Jakov Jakovljević ne odustaje, već moljaka. A mi sve čekamo, kao barut na vatru.

TRINAESTA GLAVA

Ovdje mi dopustite, gospodo, napomenuti, da od onog doba, kako smo se dali na djelo, nije prošlo malo vremena. Sad je stajalo na dvoru Spasovo Rođenje. No ne uspoređujte tamošnje Rođenje s ovdašnjim. Tamo je vrijeme kapriciozno. Nekad se taj praznik sprema u zimi, a drugda i ne znate kada: daždi; jedan je dan lako pun mraza, a drugi ga rastopi, pa se led na rijeci ili rastopi ili se nadigne te nosi sante kao za proljetnog povodnja. Jednom riječi, to je pravo nepostojano vrijeme. I kako se u tamošnjem mjestu i ne zove vrijeme, već prosto bljuzgavica, tako mu i pristaje da bude bljuzgavicom.

U toj godini, kojoj se sklanja moja pripovijest, ta je nepostojanost dodijala baš sasvim. Pošto sam se vratio s izografom, mi smo se toliko puta nalazili sad u ljetu sad u zimi, da vam to ni prebrojiti ne mogu. A doba je gledajući na rad bilo veoma važno, i to stoga, što smo dovršili sedam stupova te smo provodili lance s jedne obale na drugu. Gospodari su, razumije se, htjeli, da se lanci sastave, što je prije moguće. Na njima bi pred poplave ovjesili kakav bilo mostić za dopremanje materijala. Ali nam to nije pošlo za rukom. Tek što smo provukli lance, pritisnula je takva smrzavica, da se most nije mogao postaviti. Tako je i ostalo: lanci vise sami, a mosta nema. Zato je Bog sazdao drugi most: rijeka ustavila. I naš je Englez pošao po ledu da se brine o našoj ikoni. Vratio se odanle pa kaže meni i Luki:

»Sutra,« veli, »momci, čekajte. Dovest ću vam vaše blago!«

Gospode, što li mi nijesmo osjećali u taj trenutak! Htjeli smo isprva da sačuvamo tajnu i da samo izografu kažemo. Ali može li se ljudsko srce strpjeti. Namjesto da sačuvamo tajnu, optrčali smo sve svoje. U sve smo prozore pokucali i sve jedan drugome šapćemo, pa i ne znamo, zašto bježimo iz stana u stan. A noć je baš svijetla, prelijepa. Mraz po snijegu sipi poput dragog kamenja, a na čistome nebu gori zvijezda Hesperus. Provevši noć u takvom radosnom trčkaranju, sreli smo dan u istom ushićenom iščekivanju. Već od jutra ne odlazimo od svog izo-

grafa i ne znamo, kamo li ne bi za njim ponijeli njegove čizme. Jer je nadošao čas, kad sve zavisi od njegove umjetnosti. Što samo kaže, da se poda ili donese, mi po svakom tragu letimo desetorica, te revnujemo i jedan drugoga s nogu prevaljujemo. Pače je i sam djed Maroj trčao tako dugo, dok nije zakvačivši se otkinuo petu. Jedino je spokojan sam izograf, jer nije takvog djela radio tek prvi put. Radi toga je on sve pripremio bez žurbe. Kvasom je razrijedio jaje, pregledao ulje, prigotovio platno, naslagao stare daščice podesne za veličinu ikone, udesio pilicu, oštru poput strune, u čvrstom luku. Sve sjedi pod prozorčićem pa boje, za koje misli, da će ih trebati, palcima tare na dlanovima. A mi smo se svi oprali u toploj banji. Obukli smo čiste rubače i stojimo na brežuljku. Gledamo na grad kao na sklonište, odakle se imao k nama pojaviti svijetao gost. A srca sad ustrepe, sad klonu.

Ah, kakvi su bili ti trenuci! I protegli se oni sve od rane zore do kasne večeri. Najednom ugledamo, kako se od grada po ledu pronose Englezove saonice, pa ravno k nama ... Prošlo je drhtanje po nama svima. Kapu smo bacili svaki pod noge i molimo se:

»Bože, Oče dusima i anđelima, smiluj se slugama svojim!«

I u takvu molenju mi smo nice padali na snijeg. Ruke žedno pružamo naprijed. Najednom čujemo nad sobom Englezov glas:

»Ej, vi starovjerci! Ovo vam dovezoh!«

I podaje nam zavežljaj u bijelom rupčiću.

Luka je primio zavežljaj i zamro. Osjeća, da je to nešto maleno i lagano! Otkrije ugao rupčića i ugleda: to je skinuta s našeg Anđela samo odjeća, a same ikone nema.

Pritrčali mi Englezu pa mu govorimo s plačem:

»Prevarili su vašu milost! Tu nema ikone. Poslana je samo njena srebrna odjeća!«

Ali Englez nije više isti, kakav je bio prema nama do tog vremena. Jamačno mu dosadilo dugo bavljenje našim poslom. I on je uzviknuo na nas:

»A što vi to pletete? Vi ste mi govorili, da treba izmoliti rizu. Tu i jesam isprosio. Ali vi uistinu prosto i ne znate, što vam je potrebno.«

Mi smo videći, da se uzrujao, počeli oprezno razjašnjavati, da nam je nužna ikona, kako bi se mogla izraditi patvorina. Ali nas on ne htjede više slušati, pa nas otjera napolje. Ukazao nam je tek jednu milost time, što je naredio, da mu dovedemo izografa.

Pošao k njemu izograf Sevastjan, a on se obori na isti način i na njega vičući:

»Tvoji«, kaže, »mužići sami ne znaju, što hoće. Eto su molili rizu i govorili, da su ti potrebni samo razmjeri, kako ćeš snimiti obris. A sada urlaju, da im to nije ničemu nužno. Ali ja vam ne mogu ništa više da učinim stoga, što slike ne će dati sam arhijerej. Načini što prije sliku, obuci je rizom, i predat ću je. A staru će ukrasti moj sekretar.«

Ali Sevastjan izograf, kao čovjek, koji zna prosuđivati, očarao ga mekanom riječi pa odgovara:

»Ne,« kaže, »vaša milosti! Naši mužici znadu, što im treba. Meni je zaista nužna prije svega izvorna slika, to je«, reče, »samo izmišljeno kao pogrda za nas, da mi tobože slikamo po kopijama, zapravo po predlošcima. A kod nas jest za original određen zakon, ali je prepušten umjetnosti, kako će ga izvršiti. Zapovjeđeno je, da svetog Neofitu slikaju s pticom golubom, konona Graditelja s cvjetićem, Timotiju s kovčežićem, Georgija i Savu Stratilata s kopljima, Fotiju s koritom, a Kondrata s oblacima, jer je on oblake odgajao. Svaki je od izografa slobodan da to prikaže, kako mu fantazija njegove umjetnosti

SEVASTIJAN NA DJELU

dopušta. I radi toga ne mogu ja nikako znati, kako je naslikan taj Anđeo, što ga treba zamijeniti.«

Englez je sve to saslušao pa potjerao Sevastjana, kao što i nas. Nema od njega nikakve daljne odluke. A mi, milostivi gospodari, sjedimo nad rijekom kao vrane nad otvorom u ledu. Ne znamo, da li da posve očajamo ili možemo li još što čekati. Ali Englezu ne smijemo više poći. Uz to je i vrijeme opet postalo nepogodno za nas. Nastala je užasna toplina i zasipio dažd. Nebo je u po dana kao čađavi dim. Noći su pune tame, pa se štoviše sakrila i zvijezda Večernjica, koja u prosinca ne silazi s nebeske tvrdine, a sad ni jedamput ne izviri... Tamnica duševna — baš tako! I prispjelo je tako Spasovo Rođdestvo, a na sam Badnjak udario grom i prolio se pljusak. Lijeva, lijeva bez prestanka dva i tri dana. Snijeg je sav ispralo i u rijeku odnijelo. A na rijeci je počeo led ploviti te se nadimati. U pretposljednji ga dan godine podiglo i ponijelo ... Nosi ga na površini te baca santu na santu po mutnome valu.

(Nastavit će se.)

APOSTOL FRANJEVAČKOG DUHA I NAUKE

(UZ KNJIGU „FRANJEVAČKI DUH“ OD FRA A. GEMELLIJA)

Ove godine navršava se sedamstota godišnjica, otkada sinovi Asiškog Patrijarhe dođoše u Bosnu. Ali djelovanje franjevaca u hrvatskim krajevima započinje još za života sv. Franje. Osnutak posebne franjevačke organizacije, najprve provincije u našim zemljama, provincije »Sclavoniae«, spada u najranije doba. Za bosansku krajinu osnovana je nešto kasnije bosanska franjevačka Vikarija, iz nje su kao iz svoje matice u kasnije vrijeme nastale nove provincije, koje i danas djeluju svaka u svome djelokrugu.

Kolike li su blagodati proizašle Crkvi i narodu kroz ovih sedam vjekova po hrvatskim franjevcima! Oni su bili, osobito u Bosni, potlačenoj raji

fr. Agostino Gemelli O.F.M.

nesamo duhovni oci i pastiri nego i učitelji, liječnici i narodni vođe razvijajući svoju spasonosnu djelatnost na vjerskim, narodnim i književnim područjima do zamjernih visina.

Na ovu znamenitu historijsku činjenicu trebalo je upozoriti i našu najširu javnost. To su bez sumnje dosad najbolje učinili franjevački bogoslovi iz Sarajeva, kada su prigodom osamdesete godišnjice svoga zbora »Jukić« izdali u hrvatskom prijevodu »Il Francescanesimo — Franjevački duh«, kojeg je pisac jedan od najslavnijih današnjih franjevaca dr fra Augustin Gemelli — i na taj način, kako je to učinjeno u posveti, upozorili na 700. godišnjicu dolaska franjevaca u Bosnu. Kako je dobro poznato, vas vjerski i narodno prosvjetni rad hrvatskih franjevaca prodahnut je franjevačkim duhom; i to je baš ono, što mu je davalo najglavniju oznaku u prošlosti, a ujedno će i nadalje biti putokazom mladom franjevačkom naraštaju.

O dru fra Augustinu Gemelliju, najvećem zastavniku i apostolu franjevačkog duha i nauke, može se s jednakim pravom kazati ono, što je sam o sebi rekao jedan drugi veliki pisac-obraćenik: Bilo je vrijeme, kad nije priznavao Boga za svoje najveće dobro. O. Augustin, čije se ime danas mnogo spominje uz najveće svjetske učenjake, rođen je od težačke kuće u Milanu. Sad mu je 57 godina. Poslije osnovnih i gimnazijalnih nauka prelazi na visoke studije u Paviju, upisuje se na medicinski fakultet. Početak dvadesetog vijeka zabilježen je u Italiji najvećim zamahom socijalističkog pokreta. U njegovim redovima pojavljuje se zarana na pozorištu i mladi student medicine Gemelli. Ispovijedajući otvoreno katekizam crvenog pokreta — sve duševne i fizičke sile posvećuje u službu socijalizma i marksizma. Kao doktor medicine specijalizira se u kirurgiji. Nošen je na krilima suludog zanosa i protukršćanskog ushita; priznat je za prvaka i vođu socijalističke omladine: svi su, eto, uvjeti da bude sretan i zadovoljan. Ali prazninu njegova velikog srca, upravo nemirnog Augustinova srca, ne može da ispuni ni najveća slava i veličina svijeta. Daleko od izvora prave sreće i nepomućene radosti, osjeća sve jaču i jaču težnju za Bogom. Nemiran je. Izgara od žudnje za vrhovnim Mirom i najvećim Dobrom. Pomalo napušta nauku socijalističkih drugova, čita apologetske katoličke knjige, ali svejedno: pred očima njegove duše još nije zarumenio istok Božjega milosrđa...

I tek onda, a bilo je to 1908., kad mu je dobrota i ljubav Božja, kao posve nenadano i slučajno, turila u ruke jednu poslanicu Pape Leona XIII., pročitavši je i više od jednoga puta, najednom se od žarkog Marksova sljedbenika preobraća u najvjernijeg i najžešćeg Kristova borca; socijalistički pokret zamjenjuje svećeničkim zvanjem u franjevačkom redu, u kojemu evo živi i djeluje preko 25 godina kao najžarči apostol franjevačkih ideala.

O. A. Gemelli priznat je među najučenije franjevce na svijetu. Broj njegovih naučnih knjiga prelazi stotinu. Mnoga su mu djela prevedena na sve evropske jezike. »Franjevački duh« je prva njegova knjiga prevedena na hrvatski jezik. Svoju naučnu djelatnost započeo je biologijom... Rezultate najranijih istraživanja objelodanjuje u znanstvenim izdanjima. Kad je talijanska masonerija tobože u ime znanosti napadala Lurdska čudesa, O. Augustin kao zanosni Marijin vitez nastavljajući tradiciju svoga serafskog Oca, Bonaventure i Duns Skota, ustaje protiv predstavnika liječničke — pozitivističke znanosti i kao

»MALA MLADOST« najljepši je dječji ilustrovani mjesečnik. Treba da ga prima i čita svako dobro dijete. — Godišnja pretplata iznosi samo deset dinara. Naručuje se i kod uprave »Obitelji«, Zagreb, Trg kr. Tomislava 21.

Slika desno:

POGLED NA UBAVI ZALJEV POZNATOG ĐAČKOG LJETOVALIŠTA — MARTINŠĆICE KRAJ SUŠAKA

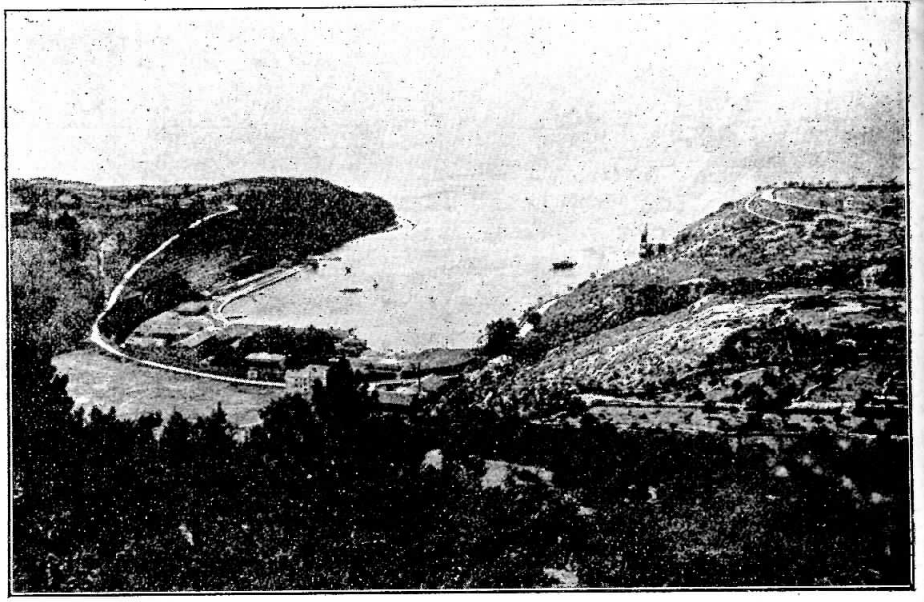

liječnik-stručnjak dokazuje znanstvenim putem, da lurdska čudesa nisu naravna i prirodna stvar, kako su to tvrdili Gospini i njegovi protivnici... Osim toga dr Gemelli se istakao osobito u psihologiji. Za vrijeme rata osnovao je sekciju za istraživanje psihologije vojnika. Iz eksperimentalne psihologije, koju predaje na milanskom Sveučilištu Srca Isusova, izdao je svoje najbolje i najznačajnije radnje.

Svakako Gemellijeva najveća zasluga je u tome, što je neoskolastični pokret u Italiji pod njegovim vodstvom razvio veliku djelatnost. Kao začetnik novoga kršćanskog filozofskog strujanja okuplja oko sebe najvrsnije sile učene Italije, osniva naučne, apologetske i filozofske revije i štamparska preduzeća. Materijalistički pozitivizam Lombrosa i Morsellija pred neoborivim Gemellijevim naučnim dokazima doživljuje svoj sramotni poraz; nije daleko, kad će jednom i monistički idealizam Gentilea i Crocea doživjeti sličnu sudbinu — i tako će talijanski neoskolastici pod zastavom svojega Vođe doživjeti najveće pobjede...

O. Augustin, obraćeni socijalista, kao bosonogi i siromašni franjevac poslije ratnih krvoprolića povraća se u samostan, obavlja duhovne vježbe i začinje misao o osnutku katoličkog sveučilišta. I kad je na providonosni i upravo čudesni način dobio prvu novčanu pripomoć, bio je uvjeren, da je i Božja volja, da svoju misao do kraja privede u djelo. Godine 1921. otvara u prisutnosti milanskog kardinala Rattija, današnjeg Pape Pija XI., Sveučilište, koje je posvetio Srcu Isusovu. U toj velikoj svojoj sreći doživljuje i drugu osobitu milost: kao rektor magnificus pričešćuje u Sveučilišnoj kapelici svoga oca, koji se eto poslije punih dvadeset godina istom sada pomiruje sa sinom, a sam je slavio pobjedu Božje milosti nad svojom sve dotada okorjelom dušom.

Možda se nikada više nije osjećala potreba franjevačkog duha kao upravo u ovo naše nemirno i nesretno doba. Moderni naraštaj izjeda se u očaju i nezadovoljstvu uza sva uživanja vremenitih užitaka. Sv. Franjo Asiški kao zastavnik Božjega veselja vodi nas kroz hladnu pustaru svijeta u carstvo vedrine i radosti. Bude li današnjim naraštajem zavladao franjevački duh, duh poniznosti, žrtve, siromaštva i nasljedovanja Isusa od Betlehema do Golgote, onda će i sve manje biti bola, patnje i očaja na zemlji, jer je u Isusu najveći Mir i vrhovno Dobro.

Mir i Dobro preko »Franjevačkog duha« ušao i u svaku hrvatsku kuću!

FRA GAŠPAR BUJAS

Slika desno:

MARTINŠĆICA

ĐAČKO LJETOVALIŠTE KRAJ SUŠAKA

Ova slika prikazuje tihu i prekrasnu morsku uvalu, koja je po kapelici sv. Martina prozvana Martinšćica. Primorci joj vele Martišnica. Od Sušaka je udaljena oko dva kilometra. Duga je preko 600, a široka oko 300 metara. Uz obalu je sasvim plitka. Tu je uređeno ljetovalište za đake. U ljetovalište može se smjestiti do 500 đaka. U mjesecu srpnju primaju se učenici srednjih škola, a u kolovozu učenice srednjih škola i djeca osnovnih škola. Čitava je opskrba za 30 dana 750 din. U tu je svotu uključen i trošak za dva velika izleta parobrodom. Razne sportske naprave i igrališta, te pet velikih športskih i 30 malih čamaca pružaju đacima potpuno zadovoljstvo. Prijave primaju uprave svih škola.

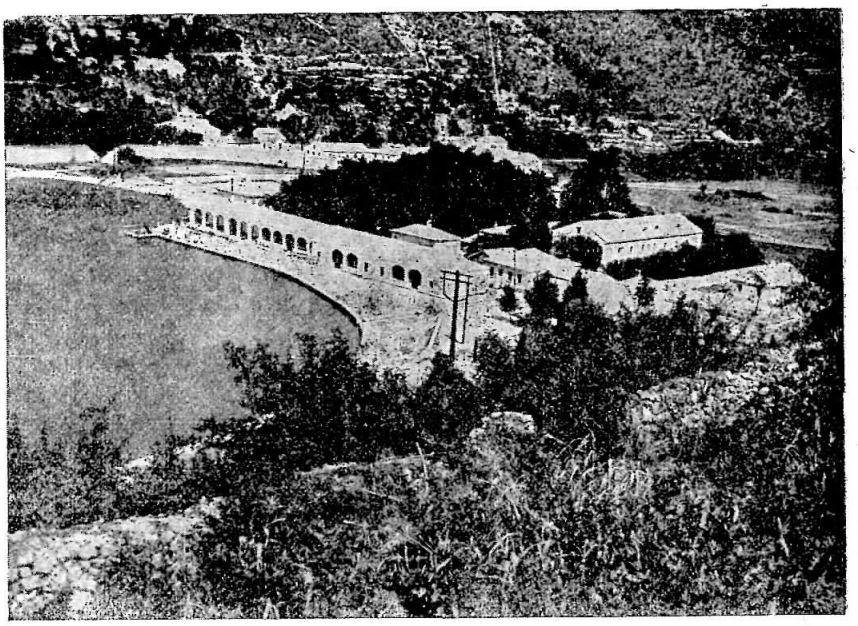

KAKO SU NASTALI DANAŠNJI BUGARI?

Zacijelo se većina naših školovanih ljudi sjeća, kako su u školi učili o Bugarima, da su današnji Bugari mješavina Slavena i neslavenskoga naroda — Bugara. Ime Bugari znači »Povolžani« (ljudi s Volge). Neslavenski su Bugari bili narod turskoga roda ili mješavina nekoga turskoga i nekoga finskog naroda. Živjeli su pri rijeci Volgi u današnjoj Ruskoj Nizini. Kad su se doselili na Balkanski Poluotok, pokorili su slavenska plemena u istočnome dijelu Balkanskoga Poluotoka. Doskora su među Slavenima zaboravili svoj stari jezik i naučili su slavenski jezik, ali su tome slavenskome jeziku nadjenuli ime bugarski jezik. Zemlja je prozvana Bugarskom, a nov narod, mješavina Slavena i turskotatarskih Bugara, prozvao se Bugarima.

Toliko o Bugarima znadu naši školovani ljudi. No u novije su vrijeme istraživači, koji proučavaju različne narode, pronašli kod bugarskoga naroda neke osobine, po kojima se vidi, da je kod današnjih Bugara sasvim nestalo i traga mongolskim turskotatarskim obilježjima. Bugari se danas po obliku svoje glave razlikuju od drugih Slavena u tome, što je njihova glava duguljastija negoli glave drugih Slavena. Narodi mongolskoga podrijetla imaju glave okrugle kao kugle ili kao okrugle manje bundeve. K tomu je danas veći broj Bugara crnomanjast. Današnji Bugari podsjećaju prije na evropske južnjake negoli na mješance Slavena i Mongola. Turskotatarskim je narodima lice žuto, a oči crne. Kod današnjih Bugara vidimo često čudnu pojavu, da su ljudi, kojima je lice sasvim crnomanjasto, oči svijetle (modre, sive, sivomodre itd.). Turskotatarski mongolski narodi imaju tubast malen nos, dok je kod današnjih Bugara nos ravan, umjereno velik, a i svinut (orlovski nos).

Kako da sebi protumačimo te pojave?

Vjerojatno je, da su za velikih ratova s Turcima izginuli najviše baš oni Bugari, koji su bili mješavina Slavena i mongolskih Bugara. U doba turske vlasti doselila se sva sila Turaka (Osmanlija) u krajeve između Dunava i gore Balkana. To su ravnice, gdje su u srednjem vijeku stanovali oni Bugari, koji su bili slavensko-mongolska mješavina.

Otkad se Bugarska oslobodila turske vlasti prije 57 godina, stali su se Turci iz Bugarske seliti u Tursku. U one krajeve, otkuda su odlazili Turci ili Osmanlije, selili su se pomalo Bugari, što su stanovali po gorskim pristrancima gore Balkana. No među tim su bugarskim goranima naučili govoriti slavenskim jezikom ostaci nekih prastarih naroda, kojima se ime spominje već tisuću godina prije Isusa, kako kažu.

Oni Mezi i Tračani, što su u rimsko doba živjeli u zemlji, koja se danas zove Bugarska, bili su mješavina triju različnih rasa, od kojih je najstarija bila ona, koja je bila crnomanjasta, crnooka i crnokosa. To je bio otprilike onakav tip ljudi, koji vidimo po južnoj Italiji, Španjolskoj, na Siciliji, Sardiniji, Korzici.

Tako u današnjih Bugara sve više prodire na površinu tip prastarih balkanskih stanovnika, koji su živjeli u današnjoj bugarskoj zemlji davno prije doseljenih Slavena i mongolskih turskotatarskih ili finskih Bugara. *JOSIP ZIDARIĆ*

VJERSKE PRILIKE U BRITSKOJ INDIJI

Često čitamo u novinama o tome, kako se u Britskoj Indiji svaki čas zavade Hindi i muslimani, ali malo ko znade, koje su se vjere raširile u Indiji.

Poprijeko živi u Britskoj Indiji oko 350 milijuna ljudi. Od toga ima muslimana oko 80 milijuna. Ostali stanovnici pristaju uz druge vjere, a glavna je vjera hinduizam. To je stara indijska bramanska vjera, ali se mnogo izmijenila od davnih vremena. Pristaše te indijske vjere klanjaju se mnogim bogovima. No hinduizam nije jedinstvena vjera, to jest, ne vjeruju svi Hindi isto, već ima mnogo razlika u vjeri i među samim Hindima. Dva su glavna smjera u hinduizmu. Jedno su vjernici boga Višnu-a, a drugo su vjernici boga Šive. No pored toga vjeruju Hindi u zle duhove, kojih se ljuto boje. U nekim krajevima Indije glavna je ta vjera u zle duhove tako, da ondje niti ne poštuju osobito svoja božanstva.

U sjeverozapadnoj Indiji žive pristaše sekte, koja je nastala tako, da se izmiješao hinduizam s Muhamedovom vjerom. Ima ih blizu 2 milijuna. Danas se njihova vjera razlikuje od hinduizma samo po nekim ceremonijama.

Budista ima nešto malo, samo pri sjevernoj granici Indije. No s budizmom je u vezi vjerska nauka, kojoj je ime »Džaina«. Pristaša te vjere ima oko 1½ milijuna.

U zapadnom indijskom primorju živi oko 90 tisuća Parsa. To su Perzijci, koji vjeruju u staru Zoroastrovu vjeru i klanjaju se vatri. Doselili su se u Indiju s Irana, kad su ondje Arapi stali goniti Irance, da pristanu uz islam. U staro su doba i Židovi došli u Indiju. Ima ih, između 17 do 18 tisuća.

Kršćana ima do 3 milijuna. *J. Z.*

U TREN OKA

može svatko da sebi pripremi zdravu, ukusnu, jeftinu sintetsku mineralnu vodu sa »VIR« prašcima. Ovako pripremljena sintetska mineralna voda sadržava sve sastojine naravnih mineralnih voda. Pije se sama, pomiješana vinom ili bilo kojim voćnim sokom. Zdrava je, ukusna i jeftina. Idealno obiteljsko piće.

»VIR« prašci dobivaju se svuda. 1 kutija »VIR« prašaka za pripremu 10 litara sint. mineralne vode Din 12.—. Poštom pouzećem šalje Laboratorij »Alga« Sušak 4 kutije »VIR« prašaka Din 50.— (franco).

Izvorna novela

MORSKI GALEB

Svakog dana, kad se u podne razliježe sa parobroda glas kuhareva zvona, koje poziva putnike na objed, pridruži se još čitavo jato galebova onima, koji od jutra krstare nad jarbolima i nategnutim bijelim platnom, što su mornari razapeli nad palubom.

Kao četa planinskih zrakoplova bez motora.

A kad im pobacaju sa parobroda ostatke, spuste se u more, bijesni jedan na drugoga, cikću, tuku se i ostaju u pjenušavoj brazdi, koju su mašine poorale u moru.

Bijeli se parobrod brzo skrije nekuda iza rta. Sutra su nad njim jednako bijeli, veliki i gladni galebovi. Cikću i prate ga cijeli dan. Da li su to oni isti od jučer? Nitko im ne pozna razlike, bezimeni su i lijepi. Uvijek gladni da mirišu vonj brodske kuhinje, vjerni su zračni pratioci. Nepoznati putnici pučine i zraka.

I galeb Pio je jednom letio za gustim crnim dimom, koji je sukljao iz utrobe parobroda kroz široki otvor, zalijetavao se među jarbolima, presijecao put pramcu i veselo ciktao nad punim stolovima na palubi. Nije se plašio da se često spusti do boka parobroda pa da u zraku primi u kljun kruha i drugih ostataka, što su mu bacili. Nekad je i na ogradi stao. Bio je pitomiji od drugih — i zato je stradao.

Jednog jutra, kad je s ograde pramca pitomo gledao mornare, koji su ribali palubu, nenadano ga je pogodila u krilo cjepanica. Stari ga kormilar Mate nije trpio, a Pio ga nije opazio, kad se ljutit uspeo na palubu.

Ciknuo je od bola i teško se odbio preko ograde. Pao je u more. Pod njim se malo zarumenilo more, kad je ostao sam u tišini velikog i gluhog podneva na pučini. Nitko nije čuo nekoliko bolnih cijuka, koje je poslao prema dalekom parobrodu, nad kojim su letjeli njegovi prijatelji.

Na večer su ga našli na istom mjestu ribari, kad su se vraćali u luku, veseli zbog dobre lovine. Nije ni pokušao da poleti sa ranjenim krilom, kad su ga dignuli u lađu.

Najstariji mu je namazao ranu nekom mašću za vesla. Pio mu je kljunom gladio dlan, iz kojeg mu je stari ribar dao mnogo sitne ribe. Noću su ga ostavili pod pramcem, a sutradan je bio s njima cijeli dan na lovu. Bez straha se šetao po stranama »gajete« i gutao ribu.

Pio je brzo ozdravio i ostao u luci, u koju ribari svake večeri dolaze s lova. On prvi u selu doznaje za lov, kad im poleti ususret van luke. Cikće oko lađa, nekad mu bace ribe u zrak, i Pio je vješto dohvati kljunom. Nekad mu bace u more, a Pio zna i da sam uzme s lađe. Zatim poleti pred njima u luku, kruži nad kamenim mulićima, među jarbolima bracera, nad prostrtim mrežama, oko kojih su stari posjedali u hladu čekajući ribare.

A kad ulaze četiri lađe pored svjetionika u luku, Pio stoji na koloni iza lukobrana, hladi se posljednjim refulićima majštrala i odmara krila, dok mlađi ribari isperu ribu i odnesu je u selo.

Kad se sunce spusti iza kakve ograde u more, kad svake večeri dolazi iz grada mali bijeli parobrod, u posljednju stanicu, da u luci noći, Pio odleti nekamo prema visokim stijenama i traži svoj ležaj u tamnoj špilji, pod kojom gluho buče mrtvi valovi mora.

I tako svaki dan.

Samo kad ponekad, za ekvinocije, bijesni oluja po više dana i ribari ne mogu iz luke u lov, Pio se bez straha bori s refulima bure i u valovima traži koju crklu ribu. A kad je ne nađe ni u kanalu među školjima, ni u škrapama, oko uvala, pusti se da ga vjetar odnese u selo. U mnogim je dvorištima obješena suha riba i nitko ga ne otjera, kad pitomo odnese po nekoliko glava i odleti u luku . . .

MARCEL MATULINA

Od sada može svatko fotografirati
s novim fotoaparatom

KODAK BABY-BROWNIE

Cijena Din 75·—

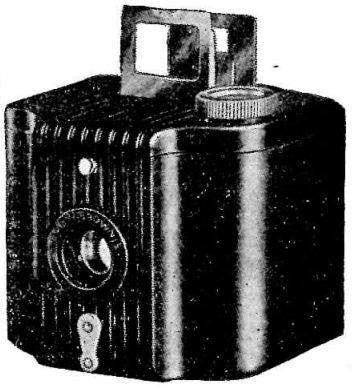

Solidan, lijep i dobar aparat. Upotrebljavajte za taj aparat uvijek Kodak filmove.

U svakoj kući treba da se nađe prekrasni roman Knjižnice Dobrih Romana:

»OBITELJ VOJVODE HRVOJA«

Napisao ga je poznati hrvatski književnik Narcis Jenko. Izišao u 2 knjige. — Sveukupna cijena 60 dinara, uvezano 80 dinara. — Naručuje se kod Uprave „Obitelji", Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21

KULTURA

VOJTJEH ŘIHOVSKÝ

Nakon koncerta Hrv. kat. pjev. društva „Branimir“ u zagrebačkoj katedrali

Bio je jedan od prvih velikih glazbenih simpatija moje mladosti. Ne sjećam se više, kako sam došao baš do njegovih skladbi. Bile su to zbirke malih glasovirskih kompozicija, koje sam zavolio radi njihove intimnosti, ljupkosti i prostodušne, ali proćućene melodike. Prosjedio sam sate i dane uz glasovir svirajući ih. I dvoručne i četveroručne njegove glasovirske skladbe. Nisam tada još znao za pravo glazbeno značenje Řihovskoga, ali sam instinktivno osjećao, da je na dnu te glazbe religiozna nota.

Zatim sam početkom svjetskoga rata bio došao u Prag. Baš koji mjesec prije toga bio je u crkvi sv. Ljudmile na Vinohradima postao ravnate-

VOJTJEH ŘIHOVSKÝ,
jedan od najistaknutijih čeških crkvenih skladatelja

ljem kora i orguljašem Vojtjeh Řihovský. Kako sam slučajno baš stanovao u blizini te crkve, najčešće sam zalazio u nju, te sam uživao u divnom orguljanju i pjevanju pogotovu zato, jer sam znao, da je duša toga sâm skladatelj, uz kojega je bilo vezano toliko moje mladenačke simpatije.

Često sam u svojim lutanjima po Pragu prolazio kroz ulicu, u kojoj je velika zgrada nakladnog glazbenog poduzeća Mojmira Urbánka. Tu sam u izlogu nalazio uvijek razna tiskana djela Řihovskoga, koji je postao glazbeni savjetnik toga nakladništva i kojemu je ono izdalo gotovo sva djela, što su uopće dosad štampana.

Danas je Řihovský u 65. godini života. Rođen je 18. travnja 1871. u Dubu kod Olomouca. Iako je kao skladatelj stvarao djela s raznih područja, ipak je glavno njegovo skladateljsko područje crkvena glazba. Tu je iza prvaka češke crkvene glazbe Skuherskoga, čiji je bio i đak, postigao najvećih uspjeha i stvorio najbolja svoja djela. Iz cijelog niza njegovih skladanih misa, graduala i ofertorija, po kojima nam je Hrvatsko katoličko pjevačko društvo »Branimir« predstavilo toga skladatelja, čija su djela, iako se tu i tamo katkad i kod nas izvode, ipak uglavnom našoj glazbenoj publici nepoznata. Sam skladatelj drži svojim najboljim djelom »K a n t a t u V e l i k o g a P e t k a« za mješoviti zbor, sopran, tenor, bariton i orkestar, koja je u Pragu doživjela već nekoliko lijepih izvedaba, a prenosila ih je i praška radio stanica. Najveću popularnost međutim postigla je njegova »L o r e t s k a m i s a«, koju je skladao još u mladim skladateljskim godinama, te gotovo nema češkog crkvenog pjevačkog zbora, koji je ne bi izvodio.

Řihovský kao crkveni skladatelj i živi u najužoj vezi s crkvenim životom u Čehoslovačkoj. Sudjeluje kao jedan od prvaka u cecilijanskom pokretu. Kad su iza prevrata učitelji u čehoslovačkoj stal. nesamo da bojkotiraju crkveno orguljanje, nego i da u velikom mnoštvu zadojeni liberalnim duhom otpadaju od katoličke vjere, stala je centrala cecilijanskog pokreta Ćirilsko Društvo (Jednota Cyrilská) priređivati tečajeve za izobrazbu seoskih orguljaša, pa je na mjesto ravnatelja tog novog pothvata bio postavljen Řihovský. I postignuti su krasni uspjesi. Za sve te skladateljske, učiteljske i dirigentske uspjehe na polju češke crkvene glazbe dobio je Řihovský i papinsko odlikovanje »Bene merenti«, kojim se veoma ponosi, jer je za geslo svoga života postavio: Glazbom k srcu i glazbom k Bogu!

Dr J o s i p A n d r i ć

Književnost

Dr Augustin Juretić: OTKUDA GOSPODARSKA KRIZA? Dvanaesti svezak zbirke »Jeronimsko Svijetlo«, Zagreb 1935., str. 32., cijena 1 Din. — Ta knjižica, koju smo već u prošlom broju najavili, izašla je ovog tjedna u lijepoj opremi s dvobojnom slikom na omotu, koja prikazuje aždaju, kako kljunom kida držalicu motike, toga simbola seljačkoga rada. Tako današnja kriza danas lomi, priječi, uništava osobito seljački gospodarski rad. Seljak od današnje krize najviše trpi. Zato on i najviše pita, otkuda ta današnja kriza i kako iz nje naći spasa. To mu hoće da protumači ova knjižica, koja jasno i dokumentarno iznosi sve ono, što je skrivilo, da je svijet upao u ove današnje nevolje. Tko uzme ovu knjižicu i pomno je pročita, razumijet će, kakvim putem možemo naći izlaz iz ovog sadašnjeg stradanja.

Euharistijski molitvenik izdaje Hrvatsko Književno Društvo sv. Jeronima kao priručnik za euharistijske pobožnosti i euharistijske kongrese. Molitvenik je složio sam predsjednik Društva sv. Jeronima Msgr dr Ferdo Rožić te se već nalazi u tisku.

O radu Jeronimskoga Književnoga Društva u prošloj godini donosi izvještaje najnoviji svezak književno-društvenog vjesnika »Jeronimsko Svijetlo«, što ga ta naša nakladna ustanova izdaje, a uređuje je sam predsjednik Društva Msgr dr Ferdo Rožić.

DOGAĐAJI

26. s v i b n j a: Engleska vlada se bavi mišlju o sazivu nove međunarodne konferencije, na kojoj bi sudjelovala i Njemačka i na kojoj bi se tražio način za sporazum s Njemačkom. U engleskom parlamentu je ministar vanjskih posala Simon upitan o tom dao izjavu, da engleska vlada zaista želi opći sporazum o važnim pitanjima međunarodne politike. — U Sofiju doletio aeroplanom pruski ministar predsjednik Göring.
27. Čehoslovačka vlada s predsjednikom Malypetrom na čelu predala ostavku, da prema rezultatima posljednjih parlamentarnih izbora uzmogne biti sastavljena nova vlada. — Göring vijeća s bugarskim ministrima u Sofiji. — Američka vlada kani sazvati međunarodnu konferenciju za sniženje carina.
28 Göring stigao preko Skoplja i Mostara u Dubrovnik. — U Francuskoj se pojavila valutna kriza, pa vlada traži od parlamenta izvanredna ovlaštenja za spas valute. Međutim rađa se u parlamentu otpor protiv te vladine namjere. — Po cijelom katoličkom svijetu izazvala je veliko negodovanje vijest, da je hitlerovac Henlein, koji je okupio najviše njemačkih glasova u nedavnim izborima u Čehoslovačkoj, otpadnik od katoličke vjere, protiv koje je pisao besramne članke. Svi se katolici zgražaju, što su o takvom otpadniku mogli simpatički pisati radi njegova izbornog uspjeha dapače i neki katolički listovi.
29. Nadbiskup dr Antun Bonaventura Jeglić, jedan od najvećih današnjih Slovenaca, navršio 85. godinu života. — Pala Flandinova francuska vlada. — Postignuto 30-dnevno primirje između Bolivije i Paragvaja.
30. Sv. Otac Papa Pijo XI. navršio 78 godina života. — Novu francusku vladu sastavlja Fernand Bouisson. — Njemačka diplomacija razvija veliku aktivnost, da Njemačka više ne ostane osamljena u evropskoj politici, pa u prvom redu želi zbližiti postići s Engleskom, Italijom, Madžarskom i Bugarskom. — I predsjednik irske vlade De Valera i engleski ministar za dominione Thomas izjavljuju, da se ozbiljno radi sporazum između Irske i Engleske, osobito na gospodarskom polju. — Američki predsjednik Roosevelt ima velikih poteškoća sa svojim gospodarskim reformama, jer mu ih najviše američko ustavno sudište ukida kao protuustavne, no on ipak ne klone u svom nastojanju.

1 l i p n j a: Užasan potres u Quetti, glavnom gradu Beludžistana, te je poginulo oko 30 tisuća ljudi. — Rumunjski kralj i prestolonasljednik na putu po Besarabiji.

NAŠ DOM

Dobar tek

Juha s kockama od graška. Kuhaj 2 l vode, u koji uspi ne baš punu žlicu soli. U šerpi načini zapržak od masti (ili maslaca), polovice glavice nasjeckanog luka, kima i žlice brašna, da bude žut. Zatim nalij na taj zapržak onu kuhanu slanu vodu i kuhaj dalje dodavši nasjeckanog peršina. Kad je juha tako skuhana, procijedi je na kocke od graška.

Kocke od graška. U posudi miješaj malo masti (ili maslaca) sa 2 pune žlice skuhanog i kroz sito procijeđenog graška, malo stučenoga kima, malo sitno nasjeckanog luka, fino nasjeckanog peršina, na vršku noža bibera i soli. Zatim dodaj dva žumanjka i miješaj, dok ne bude dobro promiješano. Tada lagano primiješaj snijeg od 2 bjelanjka i žlicu žemljinih mrvica. Posudu za pečenje omleta namaži mrvicama i uspi na to mješavinu, raširi je te peći u pečenjari otprilike 10 minuta. Onda izvadi, nareži na kocke i nalij na njih skuhanu juhu.

Teleća jetra na luku. Sa telećih jetara skini kožu i nareži ih na posve tanke komadiće. Dvije glavice luka nareži, isprži na dosta masti, luk povadi pa na istoj masti naglo prepeci jetra. K tomu dodaj prepečeni luk, promiješaj, posoli, pobiberi i odmah ponudi.

Šparga s vrhnjem. Kuhaj špargu u vreloj slanoj vodi pa je ocijedi i metni u zdjelu za pečenje. Mrvice od žemlje (ili kruha) prepršti na maslacu, zalij sa dosta kiseloga vrhnja i metni u to malo šećera. To nalij preko šparge i prokuhaj u pečenjari.

Pečeni jastučići od sira s pekmezom. Umiješi tijesto od jednake težine brašna, maslaca i svježeg kravskog sira pa posoli, dobro mijesi te ostavi pola sata da stoji. Zatim ga razvaljaj i nareži jastučiće, koje puni pekmezom i peci u pečenjari, dok ne požute. S. A.

SLUŽINČAD U OBITELJI

Domaćici, kojoj je potrebna pomoć služavke i koja može držati djevojku, neka je glavna briga, da pribavi čestitu i marljivu služavku, a kad se na takvu namjeri, neka je nastoji što dulje u kući zadržati. Razborita, marljiva i čedna služavka velika je blagodat za domaćicu i obitelj. Takva služavka kao da pripada obitelji, a i na djecu može dobro utjecati. Razborita domaćica ne štedi na plaći, ako dobra i štedljiva djevojka više traži, jer to će se mnogostruko u dobru vratiti. Koliko imade časnih obitelji, u kojima se sa služavkom postupa ne kao s ropkinjom, već po pravilima kršćanske ljubavi k bližnjemu. U takvim obiteljima zna se dogoditi, da služavka provede cijeli život, od svoje mladosti do starosti, a uvijek vjerna i odana ukućanima.

U prvom redu treba da je sama domaćica svojim radom i životom uzor služavkama. U svemu, što savjetuje, pokazuje i poučava neka sama daje primjer, to više vrijedi nego mnogo riječi trošiti. Primjer ima veliku moć. Važno je, da se služavci dade stalni dnevni red. Služavka mora znati točno, što ima, kada i u koje vrijeme činiti. Dobro je, da domaćica rasporedi posao služavci tako, da svaki posao već od jutra započne obavljati u vrijeme, kad je određeno, a ne kad se što svidi. Gdje vlada red u vremenu i poslu, tamo će biti zadovoljna domaćica, a i služavka. Djevojka treba da ima odmora: osim uobičajene nedjelje i svaki dan barem jedan sat. Taj sat odmora neka je u stalno doba dana u svrhu, da djevojka uredi i očisti svoje odijelo, da čita dobru knjigu ili obavi u gradu svoj posao. U većini će se slučajeva služavka pokazati zahvalnom za tu susretljivost domaćice. Dobra domaćica dopustit će, da služavku posjete njeni roditelji ili rođaci u njenoj sobi ili kuhinji — dakako to ne smije biti često.

Tom prilikom neka domaćica ne žali ponuditi koju šalicu čaja ili kolač, to će služavka zahvalno primiti, a posljedice će za domaćicu biti dobre. Pogriješi li služavka, treba je uputiti lijepim i pristojnim načinom. Ružno je, kad domaćica viče na služavku, psuje i ponizuje. Treba je mirno opomenuti, tiho prekoriti, ako je potrebno, jer i sa služavkom mora se uljudno postupati. Gdje i kako može biti, neka služavka imade svoju sobu, jednostavnu, s najpotrebnijim namještajem, ali uvijek čistu i urednu. Služavku treba susretati s povjerenjem i ne zatvarati pred njom kruh, a hrana neka je zdrava i dobra s obiteljskog stola. Oboli li služavka, neka domaćica bude strpljiva, neka je podvori i njeguje: to nije ponižnje za domaćicu, to traži ljubav prema bližnjemu.

Nije zgodno da domaćica poklanja služavci svoje iznošene haljine i šešire te nakite. Neka drži do toga, da djevojka ima u zimsko doba topla odijela, da čuva zdravlje, da odijelom pokazuje smisao za jednostavnost i čednost. Kad je već govor o odijelu služavke, lijepo je i to, što mnoga domaćica traži od služavke, da za vrijeme posluživanja kod stola imade crnu haljinu, bijelu pregaču, a na glavi platneni rubac. To je jednostavno, ali vrlo ukusno. Dužnost je domaćice, da pouči djevojku o štednji odijela i novca nesamo za koji mjesec, već za više godina unaprijed. Služavku treba opomenuti na vjerske dužnosti i polazak crkve; to ne smije ni jedna domaćica braniti zbog posla u kući.

Vjerna i uslužna djevojka bit će desna ruka domaćici, ponos i radost njena, a da bude takva, to mnogo zavisi od nastojanja i dobrog primjera same domaćice. Kad je već govor o služavci i domaćici, treba da spomenemo i vrijednu ustanovu u Zagrebu, a to je Dom biskupa Langa na Prilazu br. 3. U tom Domu naći će utočište od zla mnoga djevojka sa sela, dok čeka na službu. U Domu biskupa Langa uzgajaju se služavke za čestite i povjerljive pomoćnice u kućanstvu, čuvaju se od utjecaja velegradskog sjaja i zamamljivosti, pa će vrijedne domaćice, kojima je zaista stalo, da imadu poštenu i marljivu služavku, naći u tom Domu dobru djevojku za sebe, a i na zadovoljstvo obitelji. M. Cvetković.

»VUK U OVČJOJ KOŽI« pučka drama u dva čina, napisao dr Josip Andrić, cijena 10 dinara, naručuje se kod uprave »Obitelji«, Zagreb.

HELEN HAYES

FILMSKA GLUMICA, KOJA IZAZIVA UDIVLJENJE U MNOGIM FILMOVIMA

KUDA ĆEMO POSLATI SVOJE KĆERI?

Tako se već sada pitaju mnogi roditelji, koji žele, da im kći pođe na jesen u srednju školu.

»Svakako ćemo je dati u koji zavod časnih sestara!« reći će majka, kojoj je u prvom redu stalo da joj dijete dobije dobar kršćanski odgoj.

Takvih zavoda časnih sestara ima kod nas u Zagrebu, Požegi, Varaždinu, Sarajevu i u drugim gradovima.

No ima roditelja, koji bi željeli, da im kći nauči govori i koji strani jezik. Najviše u praksi dolazi kod nas potreba njemačkog jezika. Možda će dakle neki roditelji doći na misao, da svoju kćer dadu u kakav zavod njemačkih časnih sestara. Takvima možemo preporučiti Pensionat časnih sestara dominikanki u Gleisdorfu u Štajerskoj (u Austriji) One imadu zavod sa višom građanskom školom (Hauptschule) sa trogodišnjom školom za gospodarsko zvanje gospođa, sa dvogodišnjom trgovačkom gospodarskom školom, sa jednogodišnjom domaćinskom školom i s njemačkim tečajem za inozemne učenice. Osim toga se daje u njihovu zavodu pouka u glazbi, stranim jezicima, ručnom radu i šivanju. Pitomice dobivaju najbrižljiviji odgoj, dobru i krepku hranu te im je posvećena sva pažnja. U tom zavodu primaju se djevojčice od 8 do 18 godina preko praznika, da tako u to vrijeme nauče njemački. Upiti se šalju na adresu: Vorstehung des Pensionates Gleisdorf bei Graz (Oesterreich).

IME I PREZIME

Da se u ljudskom društvu točno označe pojedinci i obitelji, potrebna su imena i prezimena. Zbog općih moralnih i materijalnih interesa nužno je, da ih nitko ne može mijenjati po miloj volji. Svakom je pojedincu, kojemu djedovi namriješe časno ime, mnogo stalo do toga, da mu ono ne bude od svakoga zlorabljeno i obeščašćeno. Interes je opet društva, da prezime, pod kojim se netko krije, ne bude samo krinka za izvršivanje prijevara i nepodopština. Konačno je također u interesu same države, da nitko ne mijenja od svoje vlastite volje prezime za to, da uzmogne od svakoga zatražiti vršenje dužnosti i da ga u slučaju nepoštivanja zakona može izručiti pravdi.

ZANIMLJIVO PUTOVANJE U BELGIJU

priređuje Jeronimski Putnički Odbor
od 3. do 15. srpnja 1935.
NA MEĐUNARODNU IZLOŽBU
Cijena 3200 Din
Sve obavijesti daje
UPRAVA „OBITELJI", ZAGREB
TRG KRALJA TOMISLAVA BROJ 21

Kod kojega su naroda prezimena nastala najprije, teško je ustanoviti. Zna se, da su postojala već u najstarija vremena. Kod starih Grka su djeca dobivala prezime po ocu. Tako se na pr. grčki junak Ahil zvao Pelejev po ocu Peleju. Taj se način nazivanja raširio kod mnogih naroda, a vrijedi još i danas kod Rusa, koji svojem obiteljskom imenu dodaju krsno ime oca uz završetak -evič ili -ović za muškarce i -evna ili -ovna za ženske. Bez dvojbe su i kod nas nastala tako prezimena Andrić, Andrijčić, Antunović, Ivančić, Jurjević, Marković, Petrović, Tomić itd.

Mnoga su prezimena nastala opet na taj način, da su ih njihovi nosioci dobili po jednom od svojih imanja (na pr. kod plemstva), po službi, koju su snašali, po mjestu i zemlji, gdje su se rodili ili boravili, po junačkim pothvatima u ratovima, po svojim ličnim vrlinama ili manama, po zanatu, koji su vršili itd. Ispočetka se to ime smatralo kao neki nadimak, posebice, ako se njime izražavala kakva izrazita fizička sposobnost ili istaknuta značajka dotičnog lica. Ta je individualna oznaka postala kasnije stalnom, tako da su je prvi nosioci namrli svojim potomcima. Tako su nastala prezimena Kovač, Kovačić, Kmet, Horvat, Horvatić, Bosančić, Mlinarić itd.

Na čudnovat način nastala su dalje nova imena, koja su zbog njihovog prva nosioca tijekom vremena osvojila svijet te posve istisnula njegovo prvo i pravo ime. Tako je na pr. sv. Franjo Asiški na krštenju dobio ime Ivan. Dok je još bio dječačić, otputovao je njegov otac na duže vrijeme u Francusku. Kad se vratio kući, u šali i od milja nazvao je sinčića Frančesko. To mu je ime ostalo i kasnije, a kad je konačno postao jedna od najsjajnijih zvijezda katoličke Crkve, postalo je ono zbog njega jedno od najpoznatijih i najraširenijih imena.

U umjetničkom i književničkom svijetu nastala su opet neka slavna imena. Mnogi si je književnik i umjetnik nadjenuo drugo ime (pseudonim) samo zato, da se sakrije pred bezobzirnom kritikom javnosti. I to je umjetničko ime postalo polagano tako slavno, da je posve potamnilo pravo ime nosioca. Tko znade danas na pr. za imena Arouet i Poquelin? Valjda malo tko! Pa ipak su to prava imena ljudi, koji u svjetskoj književnosti uživaju veliki glas. Arouet je bilo pravo ime Voltaira, a Poquelin pravo ime Moliera. I jedan i drugi su čuveni francuski pisci.

Čovjek je nerazdruživo vezan s imenom. Ono je dio njegove duše, svetinja. Kako teško mora da je pri duši svakom onomu, kome se u tu svetinju protiv njegove vlastite volje dira! Kako moraju da pate naša braća u Istri, kojima talijanske fašističke vlasti nasilno mijenjaju imena i prezimena, koja su im njihovi djedovi namrijeli!

V. S.

Maleno zvono . . .

Maleno zvono nad crkvicom zvoni
i ono hoće da Kraljicu slavi.
Na pašnjaku vedrom janje se javi,
a potok sada ljepše romoni.

Na brijegu je stala četica mravi,
da pozdrav šalje Kraljici svijeta,
i sve je stalo u šumi i travi,
stala je pčela sred svojega lijeta.

Pa stao sam i ja, otkrio kosu,
lahora krilu dao sam rime.
Moja se pjesma svemirom osu,
slaveći Boga i Njezino ime.

JERONIM KORNER

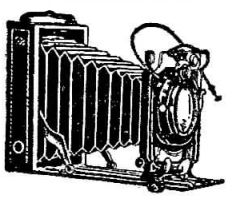

Pravo je veselje
fotografirati
na fotomaterijalu
SCHLEUSSNER

Najveće skladište foto kamera i pribora
GRIESBACH I KNAUS
ZAGREB, Jurišićeva ulica broj 1
Zatražite besplatni novo ilustrovani cjenik

Jeftina ponuda doista dobre robe:

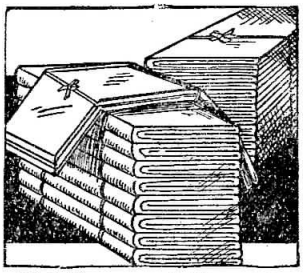

11-1 Kupon od 10 m bijelog šifona podesnog za svaku porabu, šir. 80 cm **Din 90·—**

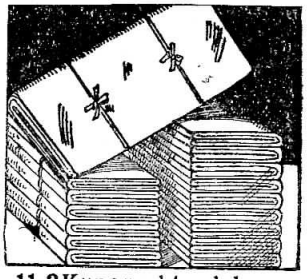

11-2 Kupon od 4 m dobrog pamučnog platna za 2 plahte, šir. 146 × 148 cm **Din 60·—**

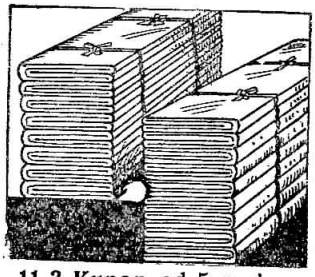

11-3 Kupon od 5 m dobrog platna za 2 jorganske prevlake. šir. 180 cm **Din 120·—**

12-4 Oksford za moderne muške košulje, metar **Din 6·—**

12-2 Mederno uzorkovani poludeleni za praktične haljine, stalna boja, metar **Din 6·50**

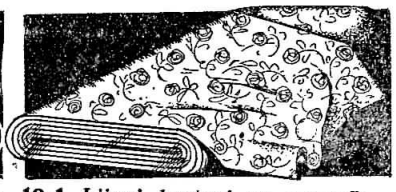

12-1 Lijepi kretoni za pregače kućne haljine, metar **Din 6·—**

*Robu šaljemo uz pouzeće. Jamčimo za dobrotu robe. Ako ne odgovara, dajemo zamjenu, ili vraćamo novac. Pošiljke šaljemo franko počam od **Din 250·—** vrijednosti. Od ponuđene robe šaljemo Vam rado i **besplatne uzorke**, po kojima ćete moći prije kupnje provjeriti dobru kvalitetu. Također možete dobiti **besplatan katalog**, u kojemu dajemo veliki izbor naše ostale robe. Zatražite ga običnom dopisnicom, dobit ćete odmah i besplatno.*

Kastner i Öhler, Zagreb, Ilica 4

Najveća trgovačka i otpremna kuća u Jugoslaviji

Za dobru djecu

CAR LEDENKO

Vani je pršao gusti snijeg. Otac je toga dana bio u šumi, a mi smo djeca čučali kraj tople peći, jer nam mati nije dopuštala van na preveliku zimu. U zapećku je sjedjela naša stara baka i polako prela.

»Bakice,« zamolismo je, »hajde nam pričaj onu priču o caru Ledenku«.

»Hajde, bakice! Hajde, bakice!« ponavljali smo, kad nam na prvu našu molbu baka nije ništa odgovorila.

»Dobro,« reče baka i ostavi preslicu, pa poče pričati priču, koju smo već toliko puta čuli i koju smo uvijek rado slušali.

»Vidite li na onome brijegu onu šumu?« upita nas baka, prije nego će započeti svoju priču o caru Ledenku.

»Da, u koju je otišao otac,« potvrdih ja, a baka nastavi:

»Nekada se na onome mjestu nalazilo ogromno carstvo, puno bogatstva i sjaja. Bilo je to jedno od najbogatijih carstava na cijelome svijetu, a njime je vladao car imenom Ledenko, poznat kao vrlo okrutna i nemilosrdna osoba. Bio je uvijek mrk i zlovoljan i za najmanju pogrešku bacio bi bez razlike svakoga u najdublju tamnicu. Osobito nije trpio u svome carstvu strance. Stoga ih je uvijek mučio i ubijao na najokrutnije načine. Car Ledenko nije poznavao milosrđa i nije u svome okrutnome srcu imao ni truna ljubavi ni milosti, već samu zavist i zlobu. A svi mi — pa i carevi — moramo imati srca i moramo biti milosrdni prema slabijima, nesretnima, siromasima i nevoljnima. No takav nažalost nije bio car Ledenko!...

Kaznit će ga gnjev Božji, govorili ljudi, a tako je i bilo.

Jednog dana stiže u njegov dvor jedan stari prosjak i zamoli od cara milostinju, no car ga dade baciti u najdublju tamnicu i pročita mu smrtnu osudu. U taj tren pretvori se cijelo njegovo carstvo u gustu šumu, a sam car se pretvori u kip od leda. Tako ga Gospod Bog kaznio na vječna vremena, jer onaj stari prosjak nije bio obični prosjak, već Anđeo Božji, koji je u obliku prosjaka sišao na zemlju, da iskuša, imaju li ljudi srca!«

Svršivši priču stade baka i dalje presti, a mi sidosmo u dvorište i stadosmo gledati veliko drveće, koje je dovukao otac iz šume, kao da vidimo pred sobom te proklete stanovnike carstva cara Ledenka, koji je imao ledeno i nesmiljeno srce.

IVO D. BALENTOVIĆ

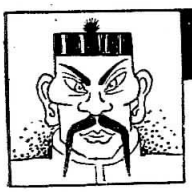

LY-TAI-FU GOVORI

O DIJAGNOZI

Dijagnoza je grčka riječ i doslovce znači: pogađanje kroz maglu. Prvi su se dijagnozom bavili grčki brodari. Ploveći uz obalu pogađali su brodari, da li je tamna pojava, koja strši u jutarnjoj magli, kip Palade Atene ili običan seoski jablan. Onaj, koji je najglasnije i najuvjerljivije znao da nametne svoje mišljenje ostalim brodarima — bez obzira na to, što tamna pojava nije bila ni Atena ni jablan. nego tunolovka — zvao se dijagnostik.

Danas se riječ dijagnoza upotrebljava ponajviše u medicini, a znači otprilike ono isto, što i u stara grčka vremena, to jest »pogađanje kroz maglu«. Dobar je dijagnostik liječnik, kojemu pacijent umre od upale pluća, a čitava rodbina vjeruje zajedno s njime, da je umro od tumora u mozgu. Zato se najbolji dijagnostici nalaze po selima, gdje mrtve pokapaju čitave u miru Božjem, ili na klinikama, gdje liječnici sami paraju mrtve, da vide, za koliko su aršina promašili dijagnozu, i kolegijalno jedan drugog ismijavaju kao članovi streljačke družine.

Nikako nisam htio da kažem, da se jedini liječnici bave dijagnozom. Njima je to zanat; ostali dijagnosticiraju manje ili više amaterski. Kad je moj pokojni stric (Bog mu duši dao lako!) bio na umoru, odmetnula se čitava naša familija u dijagnostike.

Prva je izašla na vidjelo neka rođakinja iz Banata; ona mu je pronašla prehladu na srcu. U prvi mah stali smo svi kao ukopani: takve bolesti nije bilo otkad je Napoleon zapalio Moskvu.

»Ne... ne može biti,« prvi se javio moj šura. »Srce je u salu, pa i ne može da se prehladi.«

»Kako ne bi moglo?« zavikala je rođakinja, spremna na najgore. »Bit će da je vruć popio čašu hladne vode, pa ga je premrzlo. Šta je salo? Sjedneš malo na sunce pa ga i nema.«

Tri člana porodice kimnuše glavom i odmah se stvorila stranka. Bolesnik nas je gledao uplašenim očima, mutnim od vrućine, kao da čeka, tko će mu ustati u obranu. Javio se zet:

»Ima pjene na ustima. Po svoj prilici ga je spopala groznica u stomaku. Pokojni Matija isti je ovakav izgledao tri dana prije smrti. Davali smo mu čorbu od šipaka; malo mu je pomoglo, ali se svejedno skončao. I ovako je očima vrtio kao i tast.«

Meni se smrklo od ovakih razgovora pred živim čovjekom. Da su mu bar stavili pamuka u uši, prije nego su počeli dijagnosticirati. Izašao sam iz kuće i vratio se istom kasno naveče.

Kad sam se vratio, dočekao me čitav lom. Osnovalo se sedam stranaka sa sedam stručnih mišljenja, tako stručnih, da je Filipu i još dvojici mlađih članova iz nosa krvarilo. U kuhinji su se kuhali i prolijevali čajevi i kašice, a na bolesniku su se borili pristaše vrućih i hladnih obloga propisnim i protupropisnim načinima.

Ja sam ponosan čovjek i ne podnosim, da se u mojoj kući dešavaju ružni događaji. Zabranio sam sve načine liječenja i pozvao liječnika.

Liječnik je došao s kovčežićem, trubljicom, iglama i drugim stvarima i sio na krevet. Gledao je neko vrijeme bolesnika ravno ravno u oči i onda upitao:

»No, kako je?«

»Ni-ka-ko...,« prošaptao je stric. »Već su mi našli sedam bolesti, a nisu se svi ni izredali.«

»Tako?« odgovorio je sa samosvijesnim prijezirom doktor i prihvatio stričevu desnu ruku. »Nije ništa opasno: mala pejoracija kroničnog apendicitisa.« Napisao je nekakav recept i otišao. Dok je još bio na stubama, javilo se četrnaest glasova:

»Eto! Jesam li ja odmah rekao? To on samo kaže latinski... da može odnijeti stotinjarku.«

Vidio sam, što se sprema, i otišao po lovačku pušku. U noći je stricu bilo gore. Filip je odjurio opet po liječnika.

Ovaj put liječnik nije sjedao na krevet. Rastvorio je stricu košulju i stao da ga kucka kao bure. Stavljao mu je i uho na rebra, gledao mu u zube i udarao ga po koljenu. Konačno je počeo da se znoji i nakon pola sata poslao po dva druga liječnika.

To znojenje i to pozivanje kolega zove se latinski konsilium. Konsilium je utakmica u dijagnozi, kod koje pacijent ostavlja takmičarima čitavu svoju baštinu kao pokal.

Prvi doktor, koji je stigao na utakmicu, namjestio je trubljicu i prisilio strica da ače kao beba. Onda se okrenuo kolegi i sigurnim glasom izjavio:

»Insufficientia mitralis!«

»Pardon, kolega!« Počeo je prvi liječnik, kad se pojavio drugi pozvani doktor. On je osobito vješto izmijesio stricu trbuh i na koncu opalio dijagnozu:

»Ulcus duodemi!«

Nastala je pomalo znanstvena utakmica, koju je čitava porodica promatrala razjapljenih usta. Do četiri sata ujutro stiglo je još pet doktora. Svaki je od njih pucao svoju dijagnozu sigurno kao stari tobdžija. Oko šest sati već su se počeli doktori uljudno zapitkivati:

»Koji vam je idiot, kolega, dao diplomu?«

Stric je umro i sahranismo ga sa svih petnaest dijagnoza. Njemu je onako svejedno. Ja sam odlučno bio protiv toga, da ga nakon smrti maltretiraju pa mu onako mrtvom i bespomoćnom prišiju šesnaestu dijagnozu.

ŠAH

Problem broj 23

R. Krogius

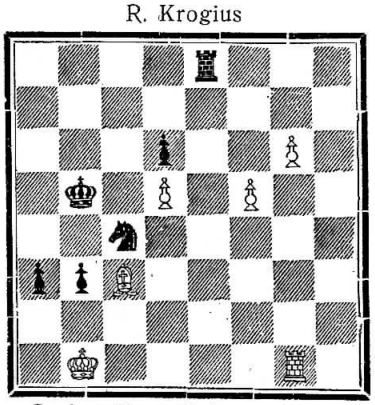

Crni matira u jednom potezu.

MALO ŠALE

Pokvaren svijet. Žena: „Danas je strašno pokvaren svijet! Svaki je čovjek varalica. — Jutros mi je netko podmetnuo lažnu novčanicu."

Muž: „A gdje ti je?"

Žena: „Hvala Bogu, pošlo mi je za rukom da je podmetnem mesaru, a da on to nije opazio."

Englezi. Srdi se neki čika i viče: „Englezi iskrivljuju Stari zavjet. Htjeli bi, da u njemu piše ovako: Prvog dana stvori Bog Engleza. Drugog, trećeg, četvrtog, petog i šestog dana stvarao je samo Engleze. Sedmog dana stvorio je iz dosade druge narode!"

Na plesu sportskog kluba „Šišmiš" majka pita kćerku: „Koji je ono simpatični gospodin, što stalno s tobom pleše?"

Kći: „Dosadni blagajnik našeg sportskog kluba. Cijelo veče pokušava da mi izvuče članarinu."

Dva razloga. „Gospodine direktore, ja bih vas iz dva razloga molio, da mi povisite plaću."

„A koja su ta dva razloga?"

„Dobili smo — dvojke."

Pred sudom. Sudac: „Vi se bavite mračnim poslovima?"

Optuženi: „Da, gospodine suče, razvijam fotografske ploče!"

Piće na strofe. Ivan je u gostima kod rodbine. Počastili su ga finim vinom.

„Što veliš o tom vinu? Zar nije prava pjesma?" gura ga ujak u rebra.

„Jest, prava pjesma! Imaš li možda još koju strofu ove pjesme?"

Zabunio se. Sudac (optuženiku): „Vi ste ukrali Martinu Periću iz džepa novčarku sa 30 dinara!"

Optuženik: „Gospodine suče! Zabunio sam se. Mislio sam, da ih ima više!"

Sigurno sredstvo. Neki liječnik je pronašao sigurno sredstvo proti pijančevanju i ponudio ga svojoj znanici, koja je imala muža pijanca:

„Samo mu metnite jednu žličicu u crnu kavu i više ne će piti!" tvrdio je liječnik.

Iza nekoliko dana susreo je liječnik svoju znanicu i upitao je:

„Da li ste mu dali moje sredstvo?"

„Naravno! Metnula sam mu čitavu žlicu u crnu kavu."

„I od tada više ne pije?"

„Više ne pije — kave!"

Prije vjenčanja govorio je on, a ona je slušala. Iza vjenčanja govorila je ona, a on je slušao. Kasnije su govorili i on i ona, a slušali su susjedi.

Crnci. Došla Milka iz škole i moli mamu za jedan dinar. Htjela bi ga ponijeti vjeroučitelju za crnce. „Promisli, mamice," veli Milka, „kakvi su to siromasi, kad stanuju u paprici!" (namjesto Africi!)

I još dulje! „Jeste li čuli? Vaš je susjed danas osuđen!"

„Koliko je dobio?"

„Do smrti će biti zatvoren!"

„Dobro mu stoji — razbojniku! Neka ga još duže zatvore!"

Kod liječnika. Liječnik: „Ja vas ne razumijem. Pred dva mjeseca rekao sam vam, da morate bezuvjetno napustiti svoje piće. A danas opet o tome ispitujete!"

Bolesnik: „Ja sam mislio, da je liječnička znanost odonda već nešto uznapredovala."

U staji. Neki momak iz grada pošao da služi kod jednog seljaka. Jednog zimskog jutra seljak mu naredi, da upregne konja. Momak pošao po tami u staju i namjerio se na kravu. No nikako da joj navuče ormu na vrat.

„Gdje si već jednom s konjem?" poviče zlovoljno seljak.

„Ne mogu mu navući ormu preko ušiju, jer su mu se smrznule," javi se momak iz staje.

Za naše pretplatnike stoji

Papinijev „GOG"

samo 20 Din mjesto knjižarske cijene 40 Din, a isto tako i

Barclayn „RUŽARIJ"

samo 20 Din mjesto 30 Din, ako te prekrasne knjige naručite kod naše Uprave.

TORBICE ZA DAME

ženske i muške pojase, aktovke i svu kožnu galanteriju kupujete izravno i jeftinije kod proizvađača

STJEPAN MIHEK

radiona za izradbu torba, kovčega i kožnate galanterije

ZAGREB, ZERJAVIĆEVA 3 (dvorište)

Telefon iz usluge 20-23

Za Svetu Potvrdu

prikladne darove

Satova, lančića, prstenja, naušnica itd. uz umjerene cijene jedino kod

JANKO MATKO - ZAGREB

ILICA 45 TELEFON 79-97

BUJAN RAST KOSE

po naravi, a bez njege čini kosu neuređenom, a time dobiva čovjek slab i neotmjen izgled. Toga radi preporuča se svakome iskušano sredstvo, a to jest

BILJEVNA ISCRPINA OD KOPRIVA

Kroz tjedan dana postaje kosa uređena — otmjenog izgleda. Cijena je boci Din 20.— Proizvodi i u promet stavlja stara, godine 1599. osnovana **Kaptolska ljekarna V. BARTULIĆ, Zagreb, Dolac kraj Tržnice.**

DOBRIJAN I RAZBOJNIK

Jedan vrlo vedri
osvanuo dan,
u daleko polje
pošo Dobrijan.

Kad odjednom čuje
neki bijesni krik:
i pred njim se stvori
snažni razbojnik.

„Skidam kapu svoju,
želim dobar dan!
Lisnicu sa novcem
izvadite van!"

„Ja se poljem šetam,
dan je vrlo lijep...
pa lisnice nemam;
prazan mi je džep!"

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed. Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček rač. pošt. šted. br. 33.536. „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ul. 2 Omot tiskan u Tiskari Narodne Prosvjete (odgovara Rajmund Sušin, Zagreb, Kuhačeva ul. 2.)

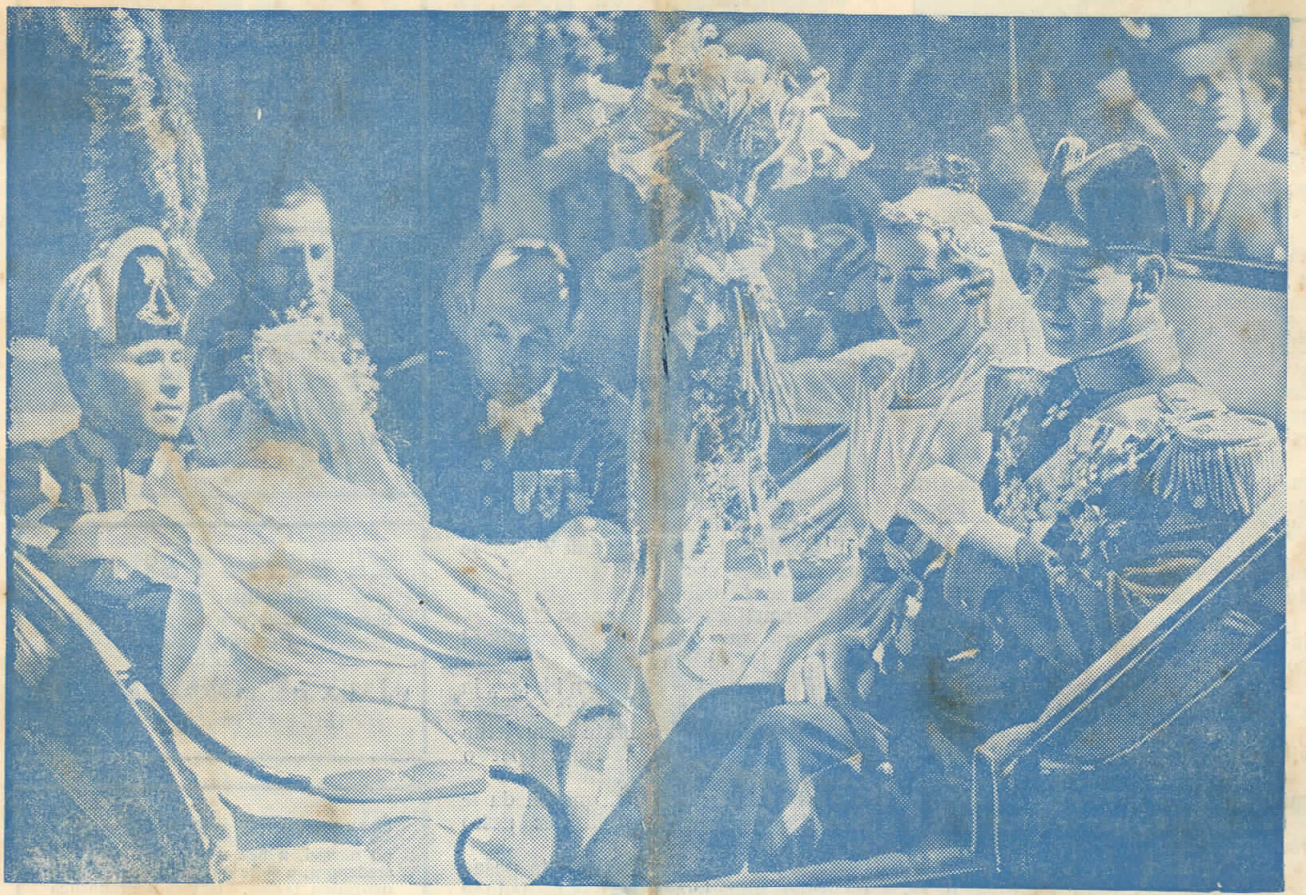

DANSKI PRIJESTOLONASLJEDNIK FREDERIK I ŠVEDSKA PRINCEZA INGRID IZA SVEČANOG VJENČANJA ULAZE U KOČIJU, DA SE PROVEZU KROZ ISKIĆENE ULICE STOCKHOLMA, NA KOJIMA IH ČEKA MNOŠTVO ODUŠEVLJENOG NARODA

STANLEY BALDWIN,
vođa konzervativaca u Engleskoj, postao je premijer engleske vlade

Desno
SJEDIŠTE UNIJE REDA SV. URŠULE U RIMU
Ove su godine uršulinke proslavile 400. godišnjicu svoga reda

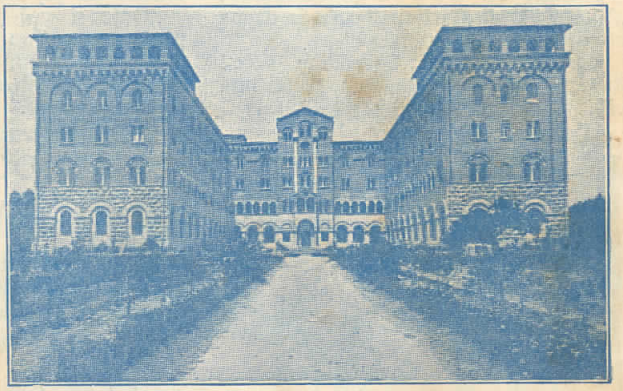

Lijevo: JANE ADDAMS, američka spisateljica, koja je bila odlikovana Nobelovom nagradom za mir, preminula je u 75. godini života

SIJEDA KOSA

Starijim ljudima, koji posiđe, preporuča se upotreba izvanrednog sredstva za povrat prijašnje boje kose, a to je sredstvo:

DRA WALTONSONA AMERIKANSKI HAIR RESTORATIVE

Isprva se upotrebi 3-5 dana za redom, dokle se povrati boja kose i sijeda kosa sasvim nestaje, a nakon toga obnavljanja boje dovoljno je nakvasiti kosu 1-2 puta u tjednu sa

HAIR RESTORATIVOM

Cijena bočici Din 20.—
Proizvađa ljekarnik V. BARTULIĆ, Zagreb, Dolac kraj Tržnice.

Svako je dobro dijete pretplaćeno na „MALU MLADOST“ Godišnja pretplata samo 10 Din.